

ŽELEZAR

Jesenice, 17. septembra 1987

Številka 37 • XXXVI

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik Dare Bradašja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserovič in Đinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinari 26-19, 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Volitve delegatov za samoupravne organe na ravni delovne organizacije, članov delegacij za delegiranje delegatov v skupščine DPS in SIS ter referendum v TOZD Komerciala

V sredo, 30. septembra, bomo med 5. in 17. uro delavci, zaposleni v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb Železarne Jesenice, volili delegate za samoupravne organe na ravni delovne organizacije ter člane delegacij za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti ter skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Z izvedbo teh volitev končujemo pomembne aktivnosti ob reorganizaciji v šest TOZD in eno delovno skupnost skupnih služb in sprejetju vseh predpisanih samoupravnih splošnih aktov.

Pred nami je torej pomemben korak: z novimi svežimi silami — delavci delegati — po naših najboljših močeh in znanju, predvsem pa s pripravljenostjo in zavestjo razvijati političen sistem socialističnega samoupravljanja, mu vrniti položaj in mesto v našem kolektivu, utrditi delegatski sistem, da bodo z njim delavci resnično odločali o najpomembnejših vprašanjih svojega družbenoekonomskega položaja in nadaljnjega razvoja proizvodnih sil.

Sedanost prav gotovo zahteva odgovorne samoupravitelje. Prepričani smo, da so osnovne organizacije sindikata skupaj z ostalimi socialističnimi subjektivnimi silami Železarne v postopkih evidentiranja in kandidiranja izbrale takšne delegate, ki bodo z novimi idejami, predvsem pa preko samoupravnih organov ter delegacij bistveno spremenili položaj, v katerem smo in za katerega vemo, da je vse prej kot lahek.

V skladu z določili zakona o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovnih organov v OZD bomo neposredno volili:

41 delegatov delavskega sveta Železarne,
15 delegatov odbora samoupravne delavske kontrole,
63 članov skupne disciplinske komisije,
7 delegatov odbora posebne finančne službe,
v skladu s 169. členom zakona o volitvah v delegatske skupščine pa:

7 posebnih delegacij s po devetimi člani za delegiranje delegatov v skupščine DPS (zbor združenega dela)
45 posebnih delegacij s po devetimi člani za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti
2 splošni delegaciji s po enajstimi člani za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti
7 splošni delegaciji s po petnajstimi člani za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti
2 posebni skupni delegaciji s po petnajstimi člani na ravni DO za delegiranje delegatov v skupščino raziskovalne skupnosti ter skupščino SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe (obe na občinski ravni) ter
4 posebne skupne delegacije s po devetimi člani na ravni DO skupščine območnih samoupravnih interesnih skupnosti (PTT, energetika, vodna, železniški in luški promet).

Na volitvah naj bi torej neposredno izvolili 126 delegatov v samoupravne organe DO (posredno na konstituantni seji delavskega sveta Železarne dodatnih 114 delegatov v izvršilne organe delavskega sveta) ter 633 članov delegacij za delegiranje delegatov v skupščine DPS in SIS.

Kandidatne liste za vsako temeljno organizacijo in delovno skupnost skupnih služb bomo objavili v 38. številki Železarja 24. septembra.

30. septembra bodo delavci TOZD Komerciala poleg volitev izvedli še REFERENDUM o sprejemu samoupravnega sporazuma o združitvi v poslovno skupnost za izgradnjo infrastrukture ter ostalih spremljajočih objektov na platojih ob karavanskem predoru ter ob trasi avtoceste od predora do Kranja.

O omenjenem sporazumu je lansko leto delavski svet Železarne že razpravljajal in sprejel pozitivno stališče. Z referendumom bomo pristop Železarne preko TOZD Komerciala, ki bo na tem področju opravljal operativne naloge, tudi formalno pravno uredili.

Torej v sredo, 30. septembra, v čim večjem številu na običajna glasovalna mesta!

Mirko Rabič,
namestnik vodja CSI

Proizvodnja v avgustu

Tudi prvi »sanacijski« mesec ni prinesel boljših rezultatov, doseženi rezultati na nivoju Železarne so celo slabši od že tako slabih julijskih. Že tretji mesec zapored se lahko le TOZD Okrogli program pohvali, da dela dobro.

Skupna proizvodnja je bila dosežena 90,8 %, končna za prodajo 89 %, oboje seveda glede na nekoliko nižji operativni program. Tujim kupcem je bilo odpredano 24.190 ton naših lastnih izdelkov ali 87 % operativnega programa.

Slabi rezultati proizvodnje so vplivali tudi na izvoz, ki ga prvič v letošnjem letu nismo dosegli.

Vzroke za izpad proizvodnje gre iskati v odsotnosti (dopusti) in pomanjkanju delavcev ter prevelikih zastojih in okvarah.

TOZD Talilnice

Skupna proizvodnja je bila dosežena z 92,7 % glede na operativni program, ki je bil enak gospodarskemu načrtu. Samo Livarna je izpolnila oziroma presežila svoje planske obveznosti.

Plavž

Gospodarski načrt proizvodnje surovega železa (grodlja) je bil dosežen le v višini 89,1 %.

Vzroki izpada so predvsem številne mehanske okvare, predvsem na armaturi prebodne odprtine (skupaj 82 ur), zaradi česar je izpadlo za okrog 800 ton, oziroma manjko do plana.

Jeklarna 1

Niti martinarna niti elektro peč nista izpolnili plana, zato je Jeklarna 1 izpolnila svoje z gospodarskim načrtom načrtovane obveznosti z 90,9 %. V martinarni kakšnega večjega vzorka za izpad proizvodnje ni, občasno je primanjkovalo le grodlja (Plavž), kar pa je bolj vplivalo na slabše izpolnjevanje kvalitetenega asortimenta.

Bolj zaskrbljujoče je, da stara elektrojeklarna ne izpolnjuje planskih obvez, kar bo imelo, če se bo to še nadaljevalo, izredno negativne posledice za finalne obrate, ker jim bo zmanjkalo vložka. Vzroki izpada so bili predvsem zastoji (pogorete kablov na Lectromelt peči, okvara hidravlike na oboku, pa tehnološki zastoji ipd.) in odpis neodgovarjajoče proizvodnje.

Kontiliv je svoje obveznosti glede na nižji operativni program izpolnil, oziroma za 11,2 % presežil.

Jeklarna 2

Tudi v tem mesecu jeklarjem na Belškem polju za malenkost ni uspelo doseči planskih obvez. Za gospodarskim načrtom so zaostali za 2 %. Vzroki izpada so zastoji pri testni proizvodnji. VOD (vakuumiranje jekla) naprava je skoraj normalno obratuje, pričeli pa so se tudi že vro-

Livarna

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo so livarji presegli za 4,9 %. Čeprav letos plan ne predvideva prodaje, so odpredali 3,8 tone odlitkov.

TOZD Ploščati program

Že tretji mesec zapored ta TOZD ne izpolnjuje planskih obvez. Operativni program je bil v skupni proizvodnji izpolnjen s 86 %, pri končni za prodajo pa s 87,1 %. Tujim naročnikom je bilo prodano 16.720 ton ploščatih izdelkov ali 82,7 % predvidenih količin.

Ta TOZD slabše rezultate že dalj časa dosega zaradi izpada proizvodnje v Valjarni bluming-štekel in v Valjarni debele pločevine.

Valjarna bluming-štekel

Nekoliko višji operativni program pri skupni proizvodnji je bil izpolnjen samo z 79,8 %, končna za prodajo pa le s 77,6 % glede na gospodarski načrt. Proizvodnja je izpadla zaradi slabe kampanje obratovanja potisne peči (okvare, zastoji), pomanjkanja naročil za Valjarno debele pločevine, remonta globinske peči in delno tudi zaradi še vedno razmeroma nizkega izprena.

Valjarna debele pločevine

Operativni program je bil bistveno nižji od gospodarskega načrta zaradi izpada storitev prevajanja (ni vložka), zaradi pomanjkanja naročil za Custodis peč in za navadne kvalitete, ki ne potrebujejo termične obdelave.

Tudi ta nižji program ni bil dosežen, saj je bila skupna proizvodnja izpolnjena z 90,7 %, končna za prodajo pa samo z 81,6 %.

Dodatna vzroka za izpad proizvodnje sta tudi pomanjkanje delavcev in ozka grla pri transportu.

Proga je svoj operativni (nižji) program za 258 ton presežila.

Hladna valjarna Bela

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja je bila dosežena s 101,1 %, končna za prodajo

(Nadaljevanje na 6. strani)

Dovolj zgovorni podatki

Do 14. septembra smo po podatkih statistične službe izdelali 45.614 ton skupne proizvodnje, kar je 94,6 odstotka družbenega plana in 98,7 odstotka znižanega operativnega programa. Plan proizvodnje izpolnjujejo: Valjarna bluming-štekel (106,5 %), Vratni podboji (116,9 %), Valjarna žice (115,4 %) in Elektrode (106,4 %).

Plavž dosega družbeni plan in enak operativni program s 96,4 odstotka, kar je 3.145 ton grodlja.

V Jeklarni 1 so vlili 10.551 ton jekla in dosegajo operativni program z 99,3 odstotka.

V Jeklarni 2 so v štirinajstih dneh izdelali 78 sarž, kar je 5.546 ton.

Do sedaj smo prodali 8.944 ton končnih izdelkov in storitev. Družbeni plan dosegamo s 65,8 odstotka, znižan operativni program pa s 76,4 odstotka. Prodaja je uspešna le v obratu Vratni podboji (138,4 %).

(Nadaljevanje na 7. strani)

Za sprotno preverjanje izvajanja sanacijskih programov so potrebna imena in datumi

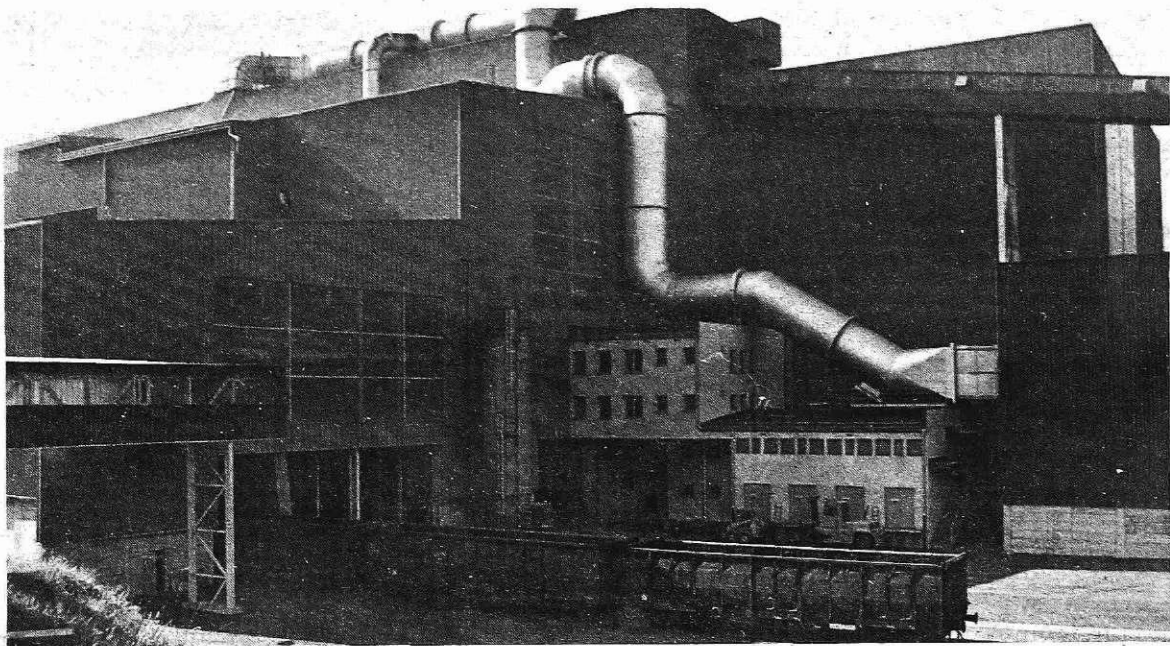
Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice je na svoji 18. seji 9. septembra osredno pozornost namenilo obravnavi gospodarskih gibanj v občini v prvem polletju in še zlasti organizacijam združenega dela, i so prvo polletje zaključile z rdečimi številkami. Skupne izgube gospodarstva občine v prvem polletju znašajo 7.018.258.000 din ali 209 % več, kot so znašale ob koncu trimesečja.

K informaciji o gospodarskih gibanjih v občini v obdobju januar — junij, objavljeni v Delegatu, glasilu Skupščine občine Jesenice, je nekaj dodatnih informacij, primerjav in stališč dodal še član izvršnega sveta in predsednik komiteja za gospodarstvo in družbeno planiranje Alojz Katnik. Največ pozornosti je namenil organizacijam združenega dela, ki izkazujejo izgubo, kar ogroža socialno varnost 4.036 v teh organizacijah zaposlenih delavcev, to pa bo, po-

leg splošnega zaostajanja za resolucijskimi cilji in s poslabšanjem finančnega položaja gospodarstva v občini, imelo tudi negativne posledice pri izvajanju programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti. Še zlasti pa slab položaj Železarne Jesenice bistveno vpliva na celoten položaj v občini, saj 63 % celotne izgube odpade na Železarno.

Vse organizacije združenega dela, ki so poslovale z izgubo, so sprejele predsanacijske programe, v katerih pa v glavnem opisujejo stanje in navajajo zunanje vzroke za izgubo, na katere ne morejo vplivati, manj pa je samokritičnih ugotovitev o notranjih vzrokih in rezervah. Za Telematiko TOZD PTN Blejska Dobrava je dejal, da so nakazane rešitve za obstoj dveh proizvodnih enot, ki naj bi zaposlovale okrog 200 delavcev, za ostale pa bo potrebno poiskati prezahtevne, že doslej pa je iz te TOZD odšlo 67 delavcev, žal največ strokovno najbolj usposobljenih, kar bo pri nadaljevanju proizvodnje imelo negativne posledice. Ta TOZD ob polletju izkazuje 1.527.595.000 dinarjev izgube.

Za KOVIN Jesenice, ki je imel 30. junija 167.050.000 din izgube, je dejal poročevalec, je predlagano začasno družbeno varstvo s kolegijskim poslovnim organom. Zaradi nezanesljivosti in prepočasne reševanja problematike so tudi iz te delovne organizacije odšli nekateri delavci, tudi taki, ki jih bodo pri izvajanju proizvodnega programa potrebovali. Najdaljšo in najhujšo krizo pa so preživljali delavci delovne organi-

Jeklarna 2 (foto: I. Kučina)

Zakaj nam uhajajo strokovnjaki

V dobi informacijske revolucije je naš odnos do strokovnega kadra v Železarni do skrajnosti malomaren. V zadnjih petih letih je iz ERC ušlo kar 15 strokovnjakov za računalništvo. Kaj to pomeni za Železarno, se sploh ne zavedamo. Pa ni krivda samo pri nizkih osebnih dohodkih, ker jih, po mnenju nekaterih, takim strokovnjakom ne moremo urediti večjih. Večina strokovnjakov je ob odhodu izjavila, da odhajajo zaradi nerazumevanja nekaterih vodilnih delavcev v ŽJ, ki bi morali biti nosilci razvoja informatike v Železarni. (Tako je odšel tudi dr. Božidar Brudar iz RO in napisal poslovilno pismo v Železarni).

Švicarski strokovnjak Dr. Thomas Coppetti je v svetu znan po izjavi: »Kdor ima informacije, ima trg.« Pomislimo, kako bi nam v tem položaju lahko pomagale kvalitetne informacije, o gibanjih na evropskem trgu.

Prav v tem težkem položaju bi se morali zamisliti nad našim početjem v zvezi s splošnim razvojem Železarne, razvojem informatike in odhodom naših strokovnjakov. V TV dnevniku je bilo 7. septembra objavljeno, da izgubo v Železarni Jesenice med drugim povzroča tudi fluktuacija strokovnega kadra, ki odhaja zaradi prenizkega osebnega dohodka. Stvar je navidez zelo enostavna. Povečajmo OD strokovnjakom, pa bodo ostali! Vendar se vsi ne strinjajo s tako razlago niti s takim predlogom. Če hočemo, da bodo strokovnjaki ostali v Železarni, bomo morali poleg OD urediti tudi medsebojne odnose in razumevanje. Strokovnjaki, ki pri svojem delu naletijo na nerazumevanje vodilnih delavcev, se kmalu vdajo v usodo, nekaj časa začuden razglabljajo, zakaj jih ne razumejo, nato pa se naveličajo in zapustijo Železarno. Navadno s seboj odnesejo tudi znanje, ki so ga pridobili v Železarni.

Kaj za nas pomeni znanje, se menda zavedamo? V vseh sredstvih javnega obveščanja poudarjamo, da nas edino znanje, inventivnost in inovacije lahko rešijo iz hude gospodarske krize. Naše početje kaže, da nismo preveč prepričani, da nas to res lahko reši rdečih števil.

Na zahodu trdijo, da strokovnjaki niso samo tisti, ki imajo formalno izobrazbo (diplomo). Pri njih ima poleg formalne izobrazbe zelo velik pomen usposabljanje in študij na delovnem mestu oziroma praksa povezana z rezultati dela. Da je ta metoda usposabljanja strokovnjakov na delovnem mestu najboljše oblika pridobivanja znanja, dokazujejo rezultati v zahodnoevropskem gospodarstvu.

Pomanjkanje kvalitetnih informacij v širšem smislu pomeni slabe po-

slovne rezultate. Pomislimo samo, kakšno široko paleto znanja bi moral danes obvladati naš vodilni delavec, če hoče biti uspešen. V tej paleti znanja vodilnih delavcev je danes na prvem mestu znanje o informatiki. Kdor obvlada informacijske sisteme, obvlada celotno poslovanje podjetja. Brez računalnika si danes ne moremo predstavljati dobre organizacije poslovanja. To danes posebno velja za večja podjetja, kot je Železarna, ki ima zelo dolge in zapletene komunikacijske poti in preveč nivojev odločanja.

V Železarni Ravne je pri poslovnem odboru organizirana komisija za računalništvo oziroma informatiko, ki usmerja delo pri razvoju informatike. Vse naloge v zvezi z razvojem informatike imajo razdeljene na dve področji: AOP (avtomatska obdelava podatkov) in APP (avtomatizacija proizvodnih procesov). Prav tako je razdeljena operativna vzdrževanje informacijskih sistemov. Tudi pri nas smo leta 1985 predlagali podobno organiziranost razvoja informacijskih sistemov, vendar zaman. Predlog smo povezali z ustanovitvijo sektorja za raziskave in razvoj, kar je delovna skupina predlagala že l. 1979, vendar je bil tudi takrat ta predlog zavrnjen. Podoben predlog Zavoda za produktivnost dela SRS je bil sedaj sprejet, le da smo zanj odšteli lepe denarce. Iz navedenega je vidno, koliko cenimo domače predloge in znanje. Dr. Thomas Coppetti, tehnični direktor Netsthal-Maschinen AG trdi, da v svetu ne gradijo več obdelovalnih strojev z elektronskim krmiljem (procesnim vodenjem), ampak krmilja z obdelovalnimi stroji. Kdor razume smisel te trditve, je lahko krepko razočaran nad stanjem v naši železarni.

V vsaki srednješolski knjigi lahko preberete, da je razvojna funkcija delovne organizacije najbolj pomembna. Pri nas šele sedaj organiziramo raziskovalno-razvojni sektor. Oblikovanje razvojnih načrtov naj bi temeljilo na strokovnih analizah domačega in tujega tržišča. Smešno je,

kakšno analizo trga smo naredili za naložbo v posodobitev Valjarne debele pločevine. Dokaz za to je stanje naročil za ta obrat. Zanimiva je izjava vodja obrata Gričarja v zadnji številki Železarja: »Zaradi postopnega dograjevanja in zastojev novi stroji niso razporejeni najbolj optimalno, saj so skušali naprave čim prej pripraviti za obratovanje in so jih pač postavili tja, kjer je bilo zanje dovolj prostora.« Pa naj mi kdo dokaže, da je bil to edini možni način pri oblikovanju razvojne politike v Železarni.

Če bi pregledali zgodovino naših naložb, bi ugotovili, da je bilo to vse prej kot načrtno delo. Zanimiv je primer Livarne. Že l. 1965 smo načrtovali ukinitve jeklolivarne in vso proizvodnjo za rezervne dele Železarne Jesenice s tehnologijo vred prenesti v Ravne. Če ne bi takrat zaškripalo na štedilniku zaradi navijalnih bobnov, ki jih v Ravnah niso znali narediti, bi danes jeklolivarne ne bilo več. Pa glej ga šmenta! Jeklolivarna še obstaja in vseskozi posluje dobro in brez izgub. Zadnje čase se celo govori o vlaganji vanjo (na papirju). Zdi se mi nekoliko prepozno, ker ni več ne denarja in ne visoko strokovnega kadra za povečanje proizvodnje težkih in kompliciranih ulitkov. Poglejmo samo v Železarno Ravne, ki je svojo razvojno politiko usmerila pravilno, zato jim lahko zavidamo pri poslovnem uspehu.

Že večkrat smo ugotovili, da potrebujemo znanje. Vendar ne znanje, ki ga dokazujemo z bleščečimi diplomami, temveč znanje, katerega posledice so dobri rezultati poslovanja.

Anton Strajnar

UPOKOJENCEM JEKLOVLEKA

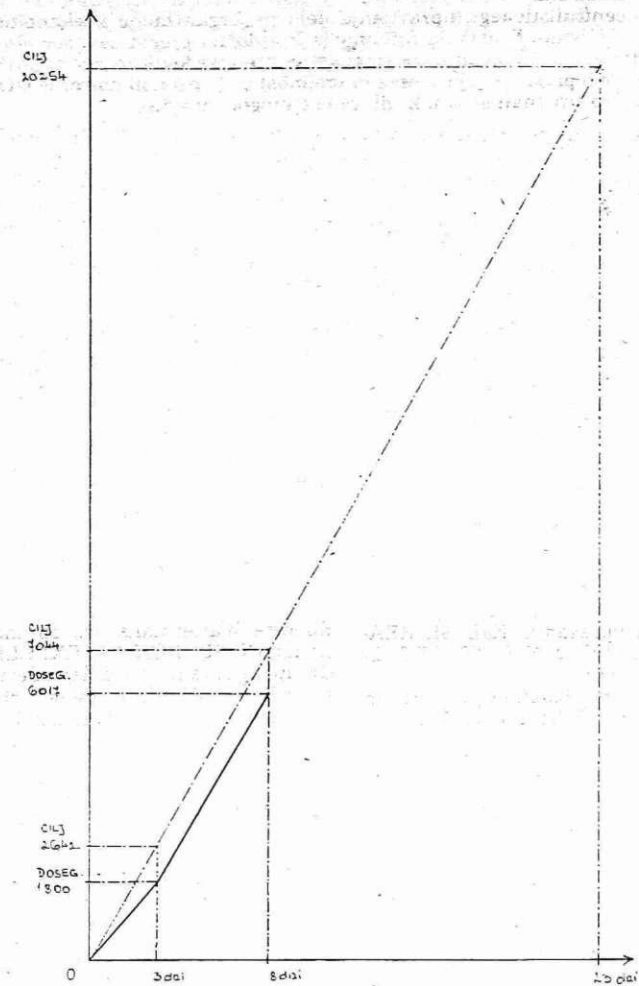
Vse upokojujence Jeklovleka vabimo na ogled obrata in srečanje s svojimi bivšimi sodelavci v soboto, 26. septembra.

Zbrali se bomo pred glavnim vhodom na Beli ob 10. uri, od koder nas bo avtobus odpeljal do Jeklovleka.

Po ogledu obrata bo družabno srečanje v Kazini na Jesenicah.

Vljudno vabljeni!
Vodstvo in DPO
obrata Jeklovlek

doseganje skupnega cilja poslovanja

V osmih dneh septembra smo dosegli 6.017 mio din realizacije ali 85 % cilja.

Piknik žebjarjev

Izvršni odbor sindikata Žebjarne obvešča člane kolektiva in upokojujence Žebjarne, da bo piknik 19. septembra na Poljanah, in sicer ob vsakem vremenu.

Udeleženci piknika imajo na voljo kombi, ki bo vozil izpred parkirnega prostora ŽJ ob 9. uri, 9.30 in 10. uri.

Ex tempore »Jesenice — Železarna 87« bo 18. in 19. septembra

Ob postopnem ukinjanju stare tehnologije pridobivanja jekla v Siemens — Martinovih pečeh se bo zaradi rušenja dimnikov in obeh plavžev z aglomeracijo stoletja znana podoba Železarne in Jesenic bistveno spremenila.

Da bi tudi zanamcem ohranili ta zgodovinski spomin, organizira komisija za kulturo pri izvršnem odboru konference sindikata Železarne Jesenice Ex tempore »Jesenice — Železarna 87«.

Slikarska dela, narejena na omenjenem Ex tempore, bodo slikarji (amaterji in akademski) razstavili v mesecu februarju 1988 v počastitev kulturnega praznika Slovencev.

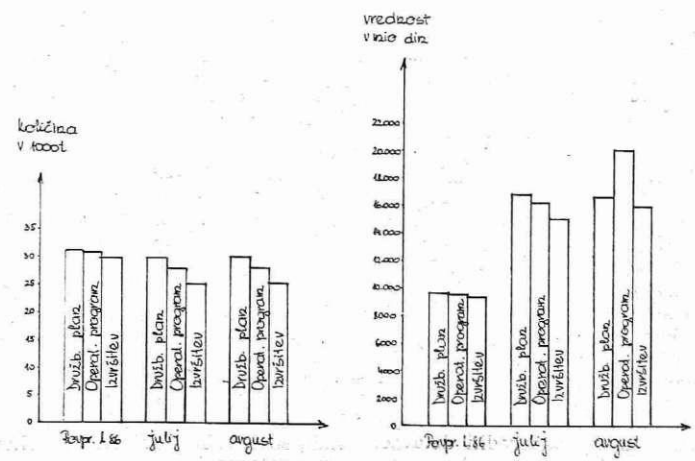
Komisija za kulturo

KADROVSKO GIBANJE V AVGUSTU

UPOKOJENI: Ciril Klinar, 1931, STK — 40 let v ŽJ; Ljudmila Pogačar, 1937, Elektrode, 33 let v ŽJ in Slavko Zupančič, 1935, Jeklarina — 33 let v ŽJ. INVALIDSKO UPOKOJENI: Angela Derganc, 1934, splošni sektor — 23 let v ŽJ; Djuro Pirija, 1933, Valjarna blumingštel — 26 let v ŽJ in Romana Zilavec, 1957, Vzdrževanje — 11 let v ŽJ.

UMRLI: Alojz Hočevar, 1932, Profilarna — 30 let v ŽJ.

Osnovna realizacija in prevlanje

Polonca Marjanovič

Prodaja v avgustu

V avgustu smo s prodajo in storitvami prevlanja v višini 25.599 ton ustvarili 16.626 mio din neto realizacije. Količinsko smo dosegli načrtovano prodajo osnovne dejavnosti 83 %, storitev pa smo opravili 34 % več, kot smo načrtovali. V primerjavi z operativnim programom, ki je bil nižji kot družbeni plan, smo v količini prodaje zaostali za 10 %. Povprečna prodajna cena je bila 15 % višja od načrtovane, tako da je bila realizacija klub velikemu količinskemu zaostanku le 4 % nižja od načrtovane, zaostanek za realizacijo iz operativnega programa, ki upošteva dejansko doseganje prodajnih cen, pa je bil precej večji. Storitve TOZD Tehnične dejavnosti so avgusta presegle načrtovano realizacijo za 47 %, tako da je skupna zunanja neto realizacija znašala 16.386 mio din, kar je 3 % manj, kot smo načrtovali. Pregled strukture prodaje nam kaže, da smo avgusta prodajali kvalitetne izdelke, saj smo za načrtovano strukturo prodaje zaostali le za 0,6 %, v primerjavi s istim mesecem lani pa je bila struktura prodanih izdelkov za 10,3 % boljše, v primerjavi z julijem letos pa nekoliko slabša.

Pregled prodaje po posameznih TOZD in obratih nam kaže, da je prodaja v TOZD Ploščati program avgusta zaostala za gospodarskim načrtom za 21 %. Vsi obrati so avgusta zaostali za načrtovano količino prodaje. Zaostanek za planom je bil najmanjši v obratih HV Bela in HV Jesenice, kjer je znašal 13 %, Profilarna je zaostala za 20 %, Valjarna blumingštel za 24 % in Valjarna debele pločevine za 34 %.

Prodajna cena je bila avgusta v TOZD Ploščati program za 14 % višja, kot smo načrtovali. Nižja, kot smo načrtovali, je bila le v Profilarni, in sicer za 3 %, medtem ko je bila v Valjarni blumingštel enaka načrtovani. V HV Jesenice je bila prodajna cena za 10 %, v Valjarni debele pločevine za 11 %, v HV Bela pa za 27 % višja, kot smo načrtovali. Zaradi ugodne prodajne cene je bil obrat HV Bela edini, ki je presegel načrtovano realizacijo iz operativnega programa.

Storitve prevlanja v TOZD Ploščati program so bile količinsko za 34 % večje, kot smo načrtovali, vrednostno pa so presegle načrtovano višino za 23 %. 97 % vseh storitev prevlanja je bilo opravljenih v obratu HV Bela, 43 ton pa v obratu HV Jesenice. Obrata Valjarna debele pločevine in Profilarna avgusta storitev prevlanja nista opravljal.

TOZD Okrogli program je dosegla precej boljše rezultate prodaje kot TOZD Ploščati program. Načrtovano

količino prodaje je dosegla 94 %, povprečna prodajna cena je bila 17 % višja od načrtovane, realizacija pa je presegla načrtovano za 10 %. Najboljše količinske rezultate prodaje so dosegli v obratu Žebjarina, kjer so načrtovano količino prodaje presegli za 24 %, presegajo pa jo tudi v Jeklovleku za 15 % in v Žičarni za 2 %. Za načrtovano količino prodaje sta zaostala obrata Valjarna žice in profilov in Elektrode. V obratu Valjarna žice in profilov je prišlo do zaostanka za načrtovano količino prodaje zaradi obratovanja v sistemu 5+2, gospodarski načrt pa predvideva 4+1 ter zaradi preusmeritve jekla v Jeklovlek, ki presega plan prodaje iz gospodarskega načrta.

Ugodni količinski rezultati prodaje ter prodajne cene, ki so v vseh obratih presegle načrtovano, so vidni tudi v realizaciji, ki je presegla načrtovano v vseh obratih TOZD Okrogli program, izjema je le Valjarna žice in profilov.

Kumulativni rezultati nam kažejo, da smo v prvih osmih mesecih letošnjega leta s prodajo in storitvami prevlanja v višini 229.136 ton zaostali za gospodarskim načrtom za 2 %. S prodajo 221.501 ton naših izdelkov smo iztržili 110.646 mio din. Opravili smo 7.635 ton storitev prevlanja v vrednosti 500 mio din. Storitve TOZD Tehnične dejavnosti so znašale 2.872 mio din, tako da smo v Železarni Jesenice v obdobju januar — avgust ustvarili 114.019 mio din

Orientacija k človeku!

Novosprejeti samoupravni sporazum o delitvi sredstev za osebne dohodke in sklad skupne porabe pomeni težnjo železarjev k premiku od birokratsko-centralističnega upravljanja delovne organizacije k ekonomskemu decentralizmu. Današnja orientacija k množici predstavlja socialni sistem, katerega največja značilnost je, da ne prenese konkurence. S pozicije politične moči prerazporeja presežno vrednost in se pri tem notranje izčrpa, ker skuša uravnati stvari, ki jih ni več mogoče urediti.

Dejstvo je, da je socialni sistem celota in da konkurence ni mogoče uvajati samo na nekaterih področjih, vendar ekonomski pristop postaja vse bolj nujna oblika preživetja. Intervencionizem (tudi na nivoju DO) ni nič drugega kot sistem visoko organizirane neodgovornosti, ki duši ustvarjalne potenciale v kolektivu. Socializacija izgub in politični posegi blokirajo uspešne. Ker tudi cene in stroški niso rezultat tržnih zakonitosti, temveč so postavljeni umetno, lahko tisti, ki nimajo perspektiv, dokazujejo, da bi jih imeli, če bi delovali v tržnem sistemu. Zunanje okoliščine so krive tudi za inflacijo in devalvacijo vrednot znotraj poslovnega sistema samega.

V ustavi je načelo, po katerem so edino delo in rezultati dela kriterij za položaj človeka. Podpiramo parole »vsakemu po rezultatih dela«; temeljnega vprašanja, KJE SE REALIZIRA DELO IN NJEGOV REZULTAT, pa nečemo rešiti.

Je to na trgu izdelkov ali v glavah funkcionarjev? Če gre za privatno proizvodnjo, se kmalu odločimo za trg, ko je treba pobirati davke!

Ne glede na vse skupaj so tudi pri nas v Jugoslaviji uspešna podjetja (tista, ki izvažajo z dobičkom). Ta podjetja so organizirana po ekonomskih kriterijih. Princip konkurence, s katerim se srečujejo na zunanjem trgu, jih sili, da se tudi na znotraj oblikujejo tako, da prežive in so konkurenčni. Ekonomski principi so univerzalni, logika uspešnih podjetij prav tako. Vprašanje, ki ga uspešna podjetja bolje rešujejo od ostalih, je, kako od VSAKEGA POSAMEZNIKA, zaposlenega v kolektivu, dobiti čim večji učinek, ki se realizira na trgu. V tem kontekstu smo tudi v naši delovni organizaciji naredili veliko strateško napako, ko smo opustili orientacijo k človeku in jo nadomestili z orientacijo k množici. Ker smo obrnili naravni red stvari, smo zgrešili naš temeljni cilj, ki je, sproščanje ustvarjalnih sil človeka z višjo stopnjo produktivnosti dela in ekonomske učinkovitosti, kot to zmore kapitalistični proizvodni odnos.

Kapitalizem seveda medtem ni ostal na mestu, z malimi koraki se

vse bolj socializira. Oblikoval je odprt, fleksibilen sistem enakopravnih možnosti (zakaj naši strokovnjaki odhajajo in se ne vračajo?) z razlikovanjem, ki ne dopušča nobenemu sloju živeti pod eksistenčnim minimumom.

Delitev, ki jo socialni sistem postavlja na prvo mesto, je v ekonomskem sistemu le posledica definiranih ciljev, ki izvirajo iz trga in se realizirajo v proizvodnji z določeno tehnološko, organizacijsko in kadrovsko strukturo.

CILJI oblikujejo vso nadaljnjo aktivnost!!!

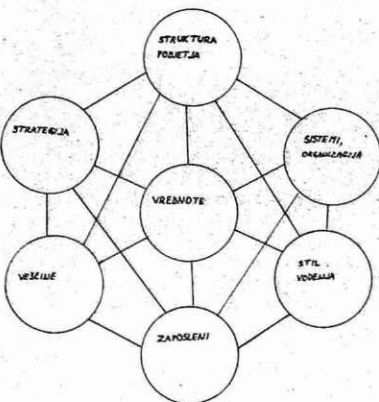
Kateri cilji? Na to vprašanje morajo odgovoriti strategji. Kako jih urediti? Kakšna pravila pri tem upoštevati? Tu nam lahko mnogo pomagajo lastne in tuje izkušnje. Eden najpomembnejših virov odgovorov so dognanja Thomasa J. Petersa in Roberta Wattermana Jr., zbrana v knjigi IN SEARCH OF EXCELLENCE. Raziskava je zajela najuspešnejša podjetja v ZDA, njeni sklepi pa se ne bi spremenili, četudi bi zajeli ves svet. Večina najuspešnejših podjetij v ZDA ima svoje podružnice po celnem svetu. Med obravnavanimi podjetji so: IBM, HP, TI, Dona, 3M, McDonald's, GM, GE, Wang. To so različna podjetja, ki se ukvarjajo od visoke tehnologije do predelave in prodaje storitev. Vsem so skupne lastnosti, zbrane v organizacijski shemi in v osmih točkah glavnih dejavnikov, ki so jim omogočili nadpovprečno uspešnost.

Če hočemo doseči spremembe, se moramo »igrati«; s STRATEGIJO. Alfred Chandler: »If we want change, we fiddle with the strategy!«

Razvoj podjetij gre v smeri iskanja novih priložnosti. To pomeni biti bolj inovativen (v smislu iskanja novih izdelkov), biti boljši prodajalec, izboljševati odnose med zaposlenimi, razviti veščine, ki se niso bile obvladane. Vsem pa je skupna že kar neverjetna obrnjenost K ČLOVEKU (family feeling, small is beautiful, simplicity rather than complexity. Prevod bi bil: že kar družinski občutek pripadnosti kolektivu, majhno in razumljivo je lepo, enostavno je boljše kot komplicirano).

Organizacijska shema:

Organizacija dela se mora spremenjati in prilagajati, upoštevati mora najmanj sedem med seboj odvisnih

Hardware: strategija in struktura

Software: organizacija-sistemi, zaposleni, vodenje, veščine, vrednote

Inovativna podjetja so posebno spretna v odgovorih na spremembe v okolju. Spremembe so stalne, nobena stvar ni tako dobra, da ne bi bila lahko še boljša.

V teh podjetjih orodja niso nadomestki možganov, razum ne nadvladuje modrosti, analize ne preprečujejo akcije. V glavnem vztrajajo na vrhunski kvaliteti, poslušajo zaposlene in jih obravnavajo kot odrasle.

Oglejmo si teh osem glavnih dejavnikov, ki jim odlična podjetja posvečajo veliko večjo skrb kot ostala.

1. USMERJENOST K AKCIJI — namesto da 250 inženirjev in tehnikov razvija nov izdelek v izolaciji celoletno, sestavijo ekipe iz 5 do 25 ljudi in testirajo ideje pri kupcu.

2. USMERJENOST H KUPCU — podjetje se uči od tistih, ki jim služi: kvaliteta, usluga, zanesljivost je odnos do kupca.

3. AVTONOMIJA IN NOTRANJI RAZVOJ — inovativna podjetja »forisirajo«; uspešne posameznike in inovatorje ter jim nudijo vedno večjo avtonomijo. Imajo izdelane sisteme zmagovalcev in zelo razvijajo občutek zmagovalca.

4. PRODUKTIVNOST kot posledica ODNOSA DO ČLOVEKA — spoštovanje posameznika — vsak zaposleni je vir idej in ne samo par rok.

5. VREDNOTE — filozofija podjetja je pomembnejša od tehnologije, organizacije, strukture, inovacij... Sistemi vrednot zajemajo BISTVO SMISLA proizvodnje in se razlikujejo glede na področje poslovanja — kvaliteta, usluga, čistoča, inovativnost itd.

6. DRŽATI SE POZNANEGA — nikoli se lotiti poslovanja, za katere ne veš, kako jih izpeljati, držati se tistih prednosti, ki so produkt notranjega razvoja in znanja.

7. PREPROSTO OBLIKOVANE, MALOŠTEVILNE ŠTABNE SLUŽBE — preprosta struktura podjetja, maloštevilni zaposleni vodijo multibilijonske posle.

8. POVEZANOST OHLAPNEGA IN TESNEGA — organizacija je istočasno centralizirana (strategija, vrednote) in decentralizirana (rezultati se ugotavljajo tam, kjer se realizirajo; avtonomnost je odgovornost za življenje enote!)

Raziskovalci k tem osmim prednostim dodajajo še žalostno spoznanje, da ima skoraj vsako odlično podjetje močnega vodjo (ali dva), ki ima mnogo skupnega z uspehom podjetja. Pri tem zopet poudarjajo vlogo vrednot: Q a) odlična podjetja so razvila kulturo, ki zajema temeljne vrednote in poslovne navade teh vodij, jih sprejela za svoje, negovala, dograjevala čela desetletja, tudi po njihovi smrti.

b) zdi se, da je resnična vloga glavnega »šefa«; (chief executive) prav v upravljanju v vrednotami podjetja.

V raziskavi avtorji razgrajujejo vsako od omenjenih prednosti ter navajajo množico konkretnih primerov. Zelo zanimiva so poglavja o motivaciji in ciljnem vodenju. Knjiga je svetovni bestseller, njena teorija poslovanja pa svetovni trend.

Če hočemo resno pristopiti k realizaciji ciljnega vodenja in strokovnega razvoja ter napredovanja na delovnem mestu, nas čaka ogromno premišljenega dela. V pomanjkanju izkušenj pa omenjena knjiga predstavlja obvezni učni pripomoček za vse, ki lahko vplivajo na spremembe.

Matjaž Pribošič, referent oddelka za nagrajevanje

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 21. DO 27. SEPTEMBRA

- 21. septembra, Srečo MEŽNAR, Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107, ☎ 89-040.
- 22. septembra, Vladimir OBLAK, Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1 a, ☎ 81-727.
- 23. septembra, Jože OSVALD, Livarna, Rateče 21, ☎ 88-012.
- 24. septembra, Janko PERNE, sektor inženiring, Jesenice, Titova 20, ☎ 81-904.
- 25. septembra, Miloš PIŠČANEC, plan procesa, Jesenice, Prešernova 23, ☎ 83-803.
- 26. septembra, Janez POLJŠAK, poslovodni odbor, Hrušica 12.
- 27. septembra, Boris PESJAK, poslovodni odbor, Žirovnica, Breg 254, ☎ 80-231.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovodnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 21. 9.	Alojz Mesojedec	Franc Bernik
Torek — 22. 9.	Anton Burja	Marko Sušnik
Sreda — 23. 9.	Stane Eržen	Anton Kavčič
Četrtek — 24. 9.	Mitja Benedičič	Miha Šlibar
Petek — 25. 9.	Ivan Slamnik	Zdravko Smolej
Sobota — 26. 9.	Aleš Robič	Alojz Varl
Nedelja — 27. 9.	Stane Mencinger	Janez Vehar

Služba obratne ambulante

Od 21. do 26. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš. Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš od 13.30 do 14.30 ure.

V soboto, 26. septembra, samo dopoldne: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE: DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

Za borce: od 7. do 8. ure. POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

V soboto, 26. septembra, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

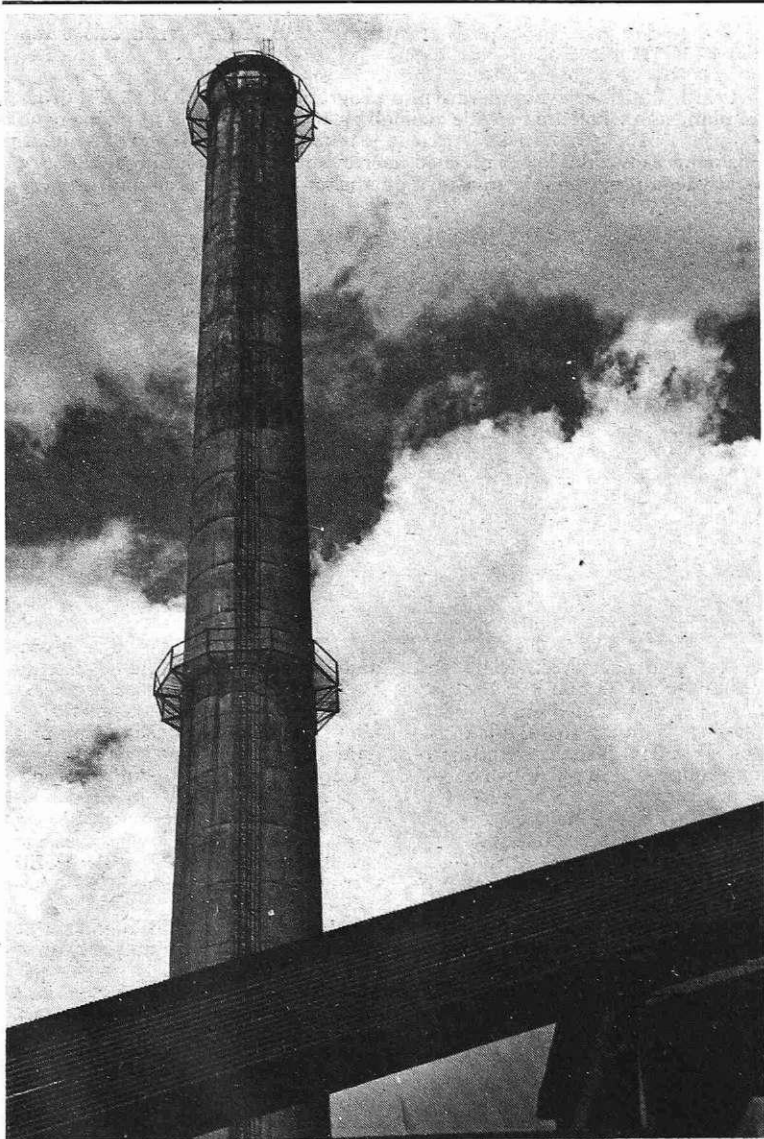
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.

Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

19. in 20. septembra, Rifet JAŠAREVIČ, Jesenice, Kurirska 1 a, ☎ v službi 83-281, ☎ doma 83-926.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Se veš, ali oblači? (foto: I. Kučina)

IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

JEKLARNA 1

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata obrata Jeklarna 1 so se na seji zbrali v sredo, 2. septembra. Obravnavali so rezultate gospodarjenja v Jeklarni.

Menili so, da so delavci prepoznali izvedeli za slabe polletne rezultate (še avgusta) in da so se tudi ukrepi začeli izvajati prepozno. V Železarni bi morali uvesti red in disciplino, ki naj bi veljala za vse enako od poslovnega odbora do delavcev v proizvodnji. Uvesti bi morali odgovornost za kvaliteto in količino in jo tudi do bro plačati, zlorabe pa kaznovati. Zaradi padanja standarda so delavci že malodušni, nimajo prave volje do dela, ko vidijo, da drugi bolje živijo brez dela. Moti jih tudi to, da ima v SOZD SŽ Železarna najslabše osebne dohodke. Mar si delovne organizacije ne bi mogle med seboj pomagati? Menili so, da je Železarna pomagala vsem, ko so bili v stiski (od železnice do elektrogospodarstva), njej pa sedaj ne pomaga nihče. Delavci so predlagali, da bi jim omogočili čim več pogodbenega dela, ki bi ga opravili ceneje kot zunanje firme, dodaten zaslužek pa bi delavcem ob tej draginji zelo prav prišel. Pred reorganizacijo je bilo tudi obljubljeno, da se bosta proizvodnja in ekonomičnost poslovanja izboljšali, sedaj pa beležijo le izgubo. Delavcem bi morali omogočiti tudi dopolnilne tečaje za topilce, za operaterje naprav, organizirati tečaje za spoznavanje naprav, jih poučiti o osnovni teoriji metalurgije, tehnike in samoupravljanja. Delavce moti tudi to, da se funkcije in delovna mesta delijo kot po tekočem traku na delavskih svetih brez razpisov.

Postavili so še več splošnih vprašanj: kdo določa nagrade za opravljanje nadur preko limita; ob ukinitvi plavžev in martinarn bi lahko za vse delavce teh obratov pripravili poslovljni večer; skrbi jih kam bodo ob ukinitvi plavža razporedili delavce, ki so na plavžih delali več kot tride-

set let; čeprav niso proti zbiranju sredstev solidarnosti za prizadete v Prekmurju, jih zanima, kam gre denar od dveh solidarnostnih dnin na leto; ker jim delavcev primanjkuje, se jim ne zdi prav, da bi koga pošiljali za cel mesec na usposabljanje za sindikalne aktiviste.

VALJARNA BLUMING — ŠTEKEL

Trinajsta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata Valjarne bluming — štekel je bila v petek, 7. avgusta.

Evidencialni so kandidate za samoupravne organe in delegacije.

Ocenili so delo svoje osnove organizacije in menili, da so v Železarni med uspešnejšimi, vendar se morajo še naprej truditi.

Obravnavali so tudi slabo delo in poslovne rezultate. Menili so, da je marsikaj odvisno od posameznikov, ki imajo velike kompetence, posledice njihovih odločitev pa čutijo vsi. Potruditi bi se morali, da bi odpravljali vzroke povesod, predvsem tam, kjer vplivajo tudi na delo drugod, ne pa da povesod rešujejo le svoje interne probleme. Ne razumejo tudi tega, da imajo izgubo le proizvodne temeljne organizacije. Sanacijski program bi morali izdelati vsi in to na vseh nivojih.

Za hokejske karte bo sindikalna organizacija prispevala po 3.000 din, za ogled predstave Miklova Zala pa 1.000 din. V začetku oktobra bodo organizirali sindikalni izlet.

ŽEBLJARNA

Na 21. seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata obrata Žebljarna so v petek, 4. septembra, pregledali prijavnice za piknik. Na piknik, ki bo 19. septembra na Poljanah, so povabili tudi svoje upokojene sodelavce.

Odbori za gospodarstvo

TOZD Okrogli program

Odbor za gospodarstvo v TOZD Okrogli program je na peti seji 8. septembra obravnaval analizo vzrokov in program ukrepov za odpravo motenj v poslovanju v prvem polletju 1987, ko so v TOZD ugotovili kar 130.315.418 din izgube. Direktorja TOZD je zadalil, naj doseže ponovno uvedbo stimulacije za del ona proste dneve (z veljavnostjo od 1. septembra dalje) in obenem zahteval čimprejšnji odgovor na to vprašanje. Prav tako zahteva čimprejšnji odgovor na predlog zbora delavcev, naj se uvedejo stimulativnejše premije za dobro delo, oziroma naj se sedanje ukinejo. Menil je tudi, da je TOZD Tehnične dejavnosti potrebno opozoriti, da naj zmanjša elektromehanske zastoje v njihovih obratih na minimum in tako omogoči delavcem doseganje načrtovane proizvodnje. TOZD Komerciala bi morala priskrbiti naročila za obrate Elektrode (aglomerirani prašek, elektrode), Jeklovček (avtomatna jekla zgornjih dimenzijskih območij) in Žičarno (nerjavna žica).

Odbor je podprl tudi prizadevanja vrste društev, ustanov in organizacij, ki očitno rešujejo svojo finančno krizo oziroma uresničevanje programov z organizacijo srečolovov in tombol. Tako je v ta namen folklorni skupini pri Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela podaril dva kilograma elektrod Jadran S, Medobinski organizaciji slepih in slabovidnih Kranj 20 kilogramov nesortiranih žebeljev, 10 kilogramov elektrod Jadran, 100 kilogramov odpadnih palic in 30 kilogramov pocinkane žice, Gasilskemu klubu Smokuč 20 kilogramov nesortiranih žebeljev, 50 kilogramov odpadnih palic, 10 kilogramov elektrod Jadran in 30 kilogramov pocinkane žice, Odbojškemu klubu Bohinj 30 kilogramov pocinkane žice, Gasilskemu društvu Bled 20 kilogramov nesortiranih žebeljev, Srednji šoli za farmacijo in zdravstvo v Ljubljani 25 kilogramov žebeljev, krajevni organizaciji ZB NOV Javornik-Koroška Bela 20 kilogramov nesortiranih žebeljev, 4 kilograma elektrod Jadran S, 200 kilogramov betonskega železa in 100 kilogramov odpadnih palic, TVD Partizan z Blejske Dobrave 20 kilogramov žebeljev, 10 kilogramov elektrod Jadran S, 200 kilogramov odpadnih palic, 30 kilogramov pocinkane žice, 20 kilogramov nesortiranih žebeljev, 100 kilogramov odpadnih palic, 8 kilogramov pocinkane žice, Turističnemu društvu Žirovnica 100 kilogramov odpadnih palic, 200 kilogramov TV žice, 30 kilogramov pocinkane žice, 8 kilogramov elektrod Jadran in 29 kilogramov nesortiranih žebeljev.

S 37 kilogrami elektrod (po 10 kilogramov elektrod Jadran S, Overkord in EVB 50, 5 kilogramov Inox R19/9Nc in 2 kilograma Citrobon A1) je podprl tudi »učne potrebe« v Litostru — TOZD Srednja šola tehničnih strok Franc Leskošek Luka; Fakulteti za strojništvo je podaril 79 kilogramov elektrod (po 20 kilogramov elektrod Jadran, Sava, EVB 50, Sekator 2, Emona in Overkord, po 5 kilogramov elektrod E DUR 600, Sekator 1 in Utop 55 ter 4 kilograma Inox R19/9Nb), šest kolotov VAC žice (3 dimenzije Ø 0,8 in 3 dimenzije Ø 1,2 mm) ter kolot Fluxofila (čeprav ga tedaj niso imeli na zalogi) dimenzije Ø 1,2 mm.

Športnemu društvu invalidov iz Radovljice je sklenil pomagati pri gradnji balinarskega igrišča z 20 kilogrami nesortiranih žičnikov in 60 kilogrami pocinkane žice, Teniške klubu Jesenice pa pri opremitvi teniških igrišč s 100 kilogrami 2,5 milimetrov pocinkane žice. Kegljaškemu klubu Jesenice, ki deluje v okviru športnega društva in bo reklamiral proizvode TOZD, je podaril 4 kilograma elektrod Jadran S. Gasilskemu društvu Zabeznica bo pomagal pri obnovi doma s 25 kilogrami žebeljev, 30 kilogrami pocinkane žice, 10 kilogrami elektrod Jadran S in 200 kilogrami betonske žice. Pozabil pa ni tudi na ljudi iz Prekmurja, ki jih je prizadelo neurje. Njim je namenil 7000 kilogramov žebeljev, ki so bili vrnjeni iz izvoza, v različnih dimenzijah.

Kot je mogoče razbrati iz sklepov odbora, se v TOZD pojavljajo tudi določeni problemi v zvezi z uporabo zaščitnih sredstev, saj si drugače ne

znano razlagati skepa, da je odbor odobril po 15.000 dinarjev nadomestila Smailu Suhonjiču za sežgane čevlje, Danetu Ostojiču za sežgane hlače iz jeansa in Alelu Vukaliču za sežgane copate znane firme Adidas.

Glede prošnje Braneta Krivca za popravilo ograde med njegovo parcelo in Železarno je sklenil, naj jo rešita obratovodstva Hladne valjarne Jesenice in Žičarne skupaj s sektorjem inženiring »na najugodnejši način«.

Odbor se je seznanil tudi s poročlom OSDČ o doseganju kriterijev učinka norme in premije v TOZD Okrogli program v II. četrtletju 1987. Z ugotovitvami tega poročila, ki bi bilo bržkone zanimivo — glede na stanje v Železarni — tudi za širši krog delavcev, pa bralcev Železarja žal ne moremo seznaniti, ker takšne informacije na CSI ne prihajajo.

TOZD Talilnice

Odbor za gospodarstvo v TOZD Talilnice je na šesti seji 1. septembra obravnaval poslovno poročilo za prvo polletje 1987 in program ukrepov za izboljšanje stanja. V zvezi s tem bralcem, še zlasti iz Valjarne bluming-štekel in vsem drugim, ki se ukvarjajo z nadaljnjo predelavo jekla iz TOZD Talilnice, lahko postrežemo z naslednjo izčrpano informacijo, dobesedno prepisano iz zapisnika odbora: »Direktor TOZD Talilnice je člane odbora seznanil s poslovnim poročilom za TOZD Talilnice in DO ŽJ za obdobje januar — junij 1987. Obenem je naglasil aktivnosti na zbirah, kjer se ponovno obravnavajo: analiza stanja, vzroki za izgubo ter program ukrepov za saniranje stanja. Posebej pa je podrobneje razložil razloge in ukrepe s cilji, ki jih je potrebno doseči v TOZD Talilnice z ukrepi, ki se izvajajo v DO.«

Nadaljevanje zapisnika: »Tov. Kelca je zanimalo, kdaj se ustavi plavž. Direktor TOZD Talilnice je povedal, da bo ustavitev plavža št. 1 definirana v naslednjem tednu, predvideva pa se ob koncu meseca novembra 1987. Tovariš Gartner je povedal, da prostori v Jeklarni 1 že služijo svojemu namenu za livarno. Nabaviti je treba še tri reflektorje in tudi plin je treba zagotoviti za žarilno peč. Nato je bil predlagan naslednji sklep:

»Odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Talilnice potrjuje poslovno poročilo za januar — junij 87 v taki obliki, kot je posredovano. Odbor za gospodarstvo bo mesečno spremljal program ukrepov za izboljšanje stanja v TOZD Talilnice in sproti o tem obveščal delavski svet TOZD Talilnice.

Sklep je bil soglasno potrjen.« Odbor za gospodarstvo je potrdil tudi plan proizvodnje, ki ga je predlagal direktor TOZD za mesec september. Proizvodnja po posameznih obratih v TOZD Talilnice naj bi bila naslednja: Plavž 7200 ton, Jeklarna 1 26.750 ton (SM jeklarna 6.300 ton, elektropreči 16.450 ton, kontiliv 4000 ton), Jeklarna 2 12.000 ton, Livarna 160 ton. Le na kontilivu je plan nižji od družbenega, in sicer za 2000 ton.

Odbor za gospodarstvo se je seznanil tudi z informacijo o doseganju merljivih kriterijev učinka — norme in premije za II. četrtletje 1987 za TOZD Talilnice. Tudi teh podatkov na CSI nismo prejeli.

Odbor se je seznanil tudi s predlogom obratovodje Plavža, naj bi se delavcem Andreju Oblaku, Rudiju Horvatu in Viliju Kelihu izplačala nagrada, ker so pogostokrat prisiljeni delati preko in izven svojega normalnega delovnega časa in so zaslužni, da plavž in aglomeracija lahko kolikor toliko normalno obratujeta. Podoben predlog je imela tudi TOZD Tehnične dejavnosti za vzdrževalce Matevža Pretnarja, Janeza Arharja, Rasima Botonjca, Janeza Tersegla, Zorana Mlakarja, Blaža Markeša, Arifa Lika in Mirana Jereba, kajti le njihovim požrtvovalnem delu se je treba zahvaliti, da so bile posledice nesreče, ki se je pripetila v Jeklarni 2 7. avgusta (pri vlivanju jekla v ponev je jeklo izteklo na voz za prevoz ponvic in pri tem je bila uničena vsa električna instalacija), tako hitro sanirane in voz usposobljen za prevoz. Odbor je sklenil, naj o višini nagrad odloči delavski svet TOZD Talilnice.

Čeprav odbor za gospodarstvo v TOZD Talilnice glede na specifičnost proizvodnje v tej temeljni organizaciji nima takšnih možnosti za nudenje materialne pomoči raznim društvom in organizacijam kot TOZD, ki se ukvarjajo z višjimi fazami predelave jekla, mu je vendarle uspelo ugodno rešiti prošnjo Turističnega društva Žirovnica, ki je prosilo za pomoč pri organizaciji živinorejskega bala: podaril mu je dve vreči oglja na račun obrata Livarna.

TOZD Ploščati program

Odbor za gospodarstvo v TOZD Ploščati program se je na sedmi seji 24. avgusta seznanil z vzroki za motnje v proizvodnji in s cilji za izboljšanje poslovanja. Ob tem ugotavlja, da bi morali ukrepi na ravni Železarne vsebovati tudi roke in poimeinovati osebe, ki so odgovorne za izvajanje predlaganih ukrepov. Sklicujejo se tudi na ugotovitve iz predhodnih obdobj, češ da se izogibamo določiti osebe, ki bi bile odgovorne za nastalo situacijo in da tudi doslej v celotni delovni organizaciji še nihče ni preverjal, ali so bili predlagani ukrepi iz sanacijskih programov realizirani.

Tudi za mesec julij odbor ugotavlja, da operativni programi v TOZD niso bili izpolnjeni, zaostanek pa so zabeležili tudi v doseženi realizaciji. Podobne rezultate so predvideli tudi za avgust, pa tudi za september so že ocenili, da predvidenih programov in predvidene realizacije ne bo mogoče doseči. »Zaradi objektivnih razlogov je potrebno predlagati odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne,« pravijo, »da se predvideni program korigira.«

Turističnemu društvu Žirovnica je odbor podaril dva vratna podboja Hokejskemu klubu Jesenice pa »neomejeno količino« — tako bi lahko sklepali, ker v sklepu vprašanje količine ostaja odprto — odpadnih profilov in nerjaveče pločevine za obnovo hal. Bogdana Kobentarja, ki je sicer dvignil konzolno dvigalo na reverz, je na njegovo prošnjo oprostil plačila za izposajo, ker ga ni potreboval, niti ga niso potrebovali v obratu HVJ.

CSI — BL

Pregled sestankov SDS

(Iz »Programa samoupravnih aktivnosti za avgust« — nadaljevanje)

Prejeli smo sicer že nekaj zapisnikov z zborov delavcev, ki so bili sklicani zadnje dni v avgustu zaradi ugotovitve, da se je polletna izguba Železarne več kot podvojila, in katerih namen je bil predvsem mobilizirati delavce za dosledno izvajanje sprejetih ukrepov. Položaj v Železarni je resen, kar se najbolje čuti pri osebnih dohodkih. A o tem več drugič, saj moramo pozeti še vrsto zapisnikov s sestankov, ki so bili sklicani v okviru rednega avgustovskega programa.

TOZD Tehnične dejavnosti

Iz OBRATA STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS priprava dela — materialna služba, strugarna Jesenice, strugarna Javornik 1 in 2, orodjarna, konstrukcijska delavnica 1 in 2, obdelava valjev Javornik in Bela, ključavničarji strojev ter kovačnica-kalilnica. SDS priprava dela in materialna služba vprašujeta, kam in kako se razporejajo sredstva od odpadnih surovin (barvne kovine, staro železo). Materialna služba bi bila lahko glede tega, tako meni SDS, javno pohvaljena. Zanima jih tudi, kdaj se bodo izboljšali pogoji prihoda od avtobusne postaje Kda do vhoda v Železarno na Javorniku. SDS strugarna Jesenice opozarja, da nimajo tople vode za umivanje, pa tudi na nekulturen odnos posameznikov do čistoče v sanitarijah. Opozorilo glede pomanjkanja tople vode se pridružuje tudi SDS orodjarna. SDS strugarna Javornik 1 ob poslovnem poročilu za prvo polletje meni, da bi bilo treba čimbolj zmanjšati prisotnost tujih firm v Železarni in da bi bilo treba čimveč napraviti z lastnimi močmi. Ugotavlja tudi, da bi moral biti na ključnih agregatih, kjer se dela na več izmen, vedno prisoten strokovno usposobljen kader, ki bi moral prevzeti tudi vso odgovornost za strokovno opravljeno delo. SDS strugarna Javornik 2 zahteva od odgovornih vodstvenih delavcev in služb resen pristop k odpravljanju nastale izgube, saj so le-ti veliko boljše seznanjeni z dejavniki, ki prinašajo izgubo, kot delavci pri strojih. SDS obdelava valjev Javornik in Bela ob poslovnem poročilu meni, »da se deli ustvarjeni dohodek po rezultatih, ki so bili doseženi, in ne z glasovanjem ne glede na rezultat dela.« K težkemu finančnemu položaju je po njihovem mnenju prispevalo tudi 380 delavcev tujih firm, ki vsak dan delajo v Železarni. Zato bi bilo treba takoj preveriti, če je res potrebno tako veliko število tujih izvajalcev. SDS ključavničarji strojev opozarja, da je pot z avtobusnega prostora preko parkirnega prostora v obrate na Javorniku zelo slaba, še posebej ob dežju in pozimi. Isto velja tudi za parkirne prostore. SDS kovačnica-kalilnica se zavzema za večjo resnost in odgovornost pri izvajanju sprejetih ukrepov. Vprašuje tudi, kdaj bo dokončana streha na kovaški delavnici. Dela so se pričela že v lanskem letu, vendar niso bila dokončana. Zanima jih tudi, kako je s servisom oziroma s popravilom novega klavirja. »Razburljiv« tako jo označuje zapisnik, je bila predvsem razprava o premijah. SDS zahteva, da se ji pisno pojasni, oziroma odgovori, zakaj v obratu Strojne delavnice delavci, ki ne delajo na normiranih delih, niso upravičeni do premije.

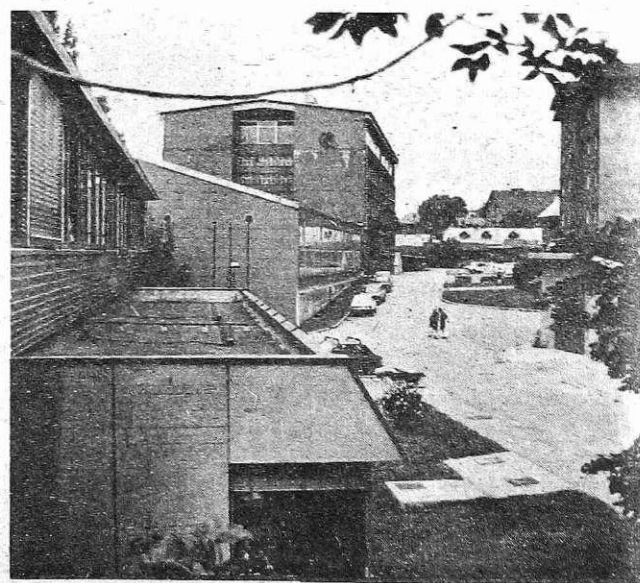
Iz OBRATA REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS ključavničarji 1 in 2, instalacija Jesenice in Bela, montaža 1 in 2, žerjavni 1 in 2, hidravlika, elektrodelavnica, elektrožerjavni oddelek, delavnica elektrostrojev, vodstvo gradbenoremontnih delavnic, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika, gradbeno-remontna delavnica Javornik ter RTA 1, 2, 3, 4, 5 in 6. SDS ključavničarji 1 in 2 bi radi vedeli, »zakaj je taka izguba in kdo je krivec za tako izgubo«. SDS montaža 1 v zvezi s poslovnimi rezultati vprašuje (15. avgusta), koliko na poslovni rezultat vpliva kontiliv Jeklarni 2, ki še ne dela, in če so za to krive druge delovne organizacije (montaža, rezervni deli) ali mi (Železarna Jesenice). Vprašuje tudi, »zakaj tako velika izguba v TOZD Ploščati program«. SDS montaža 2 ima v zvezi s poslovanjem v prvem polletju naslednje pripombe oziroma vprašanja: »Zakaj Jeklarna 2 ne daje takih rezultatov, kot bi jih v tem obdobju že morala; kakor vemo, so se delile nagrade, naložba pa sploh ni končana! V Železarni je veliko tujih izvajalcev; z boljšim nagrajevanjem domačih vzdrževalcev bi število tujih firm lahko občutno zmanjšali! Naložba v Valjarni debele pločevine še sedaj ni dokončana; zakaj ne in kdo odgovarja, da Valjarna debele pločevine obratuje samo 15 dni v mesecu. Tehnološka disciplina vse bolj popušča; vsi dobro vemo, koliko rene naredi Jeklarna; kdo je za tako stanje odgovoren, kje je tukaj kontrola ali sankcije?« Tudi ocena poslovanja, ki jo navaja SDS žerjavni oddelek Bela-Javornik, je zelo kritična. Takole pravijo: »Na poslovno poročilo nimamo pripomb, kajti številke so neizprosne. Imamo pa eno splošno ugotovitev: zaskrbljuje sprenevanje vodstva Železarne do ključnih vzrokov slabega poslovanja: nedoseganje asortimenta, zaloge, tehnološka in delovna disciplina (ti vzroki so stalno prisotni že več let, koliko časa še?), pomanjkanje delavcev na proizvodnih napravah (kdaj bomo navidežno zaposlene zaposlili tam, kjer je potrebno?).« Podobno meni tudi SDS hidravlika: »Mnenja smo, da Jeklarna 2 ne daje niti približno tega, kar bi v tem trenutku morala. Vodilni delavci so prejeli denarne nagrade in državna priznanja, naložba pa sploh ni končana (kontiliv, VOD). Kako to? V Železarni je veliko tujih izvajalcev za najrazličnejša dela tudi pri vzdrževanju. Z boljšim nagrajevanjem domačih izvajalcev zunanji ne bi potrebovali, pa še Železarni bi veliko prihranili. Kdor jih je v Železarno pripeljal, naj jih še odpelje, pravijo delavci. Tehnološka disciplina je vse slabša, naredimo vse več rene. Kje je kontrola, sankcije? Naložba v Valjarno debele pločevine bi morala biti že zdavnaj končana, pa ni. Zakaj ni?« SDS kleparji meni, da na stanje v Železarni nimajo vpliva. SDS RTA 3 in 4 ponovno ugotavljata (14. avgusta), da se kvaliteta čaja v kantini Javornik ni izboljšala in pozivata vodstvo družbene prehrane, da to uredi. Prispevek za permanentne hokejske karte iz sindikalne blagajne (v višini 3000 din) se jim zdi preizek. Zato predlagajo izvršnemu odboru sindikata RD, da bi bil tak kot v ostalih TOZD, torej 5000 din. Posamezniki so tudi menili, da so preko oglasne deske premalo informirani o dogajanju v Železarni. Predlagajo, naj za boljšo informiranost poskrbi vodja SDS. Vodstvo TOZD vprašuje, če bi lahko dobili namesto kompleta delovne obleke dvojni spodnji del (hlače).

Iz OBRATA VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vzdrževanje plavž, vzdrževanje Jeklarni 2, vzdrževanje HVJ 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2, vzdrževanje Bela 1, 2, 3, 4 in 5 ter vzdrževanje HVB 1 in 2. SDS vzdrževanje plavž se pritožuje, da ni odgovora na zahtevo z

dne 22. maja 1987 glede pisnega zagotovila o enako nagrajevanju delovnih mestih po ukinutvi plavžev. V zvezi s poslovnim poročilom pa SDS razmišlja v dve smeri: po eni strani jih zanima, zakaj odgovorni niso ukrepali pravočasno, po drugi pa dopuščajo domnevo, da so bila mesečna poročila o uspešnosti neresnična. Pod razno so razpravljali o obratni problematiki: V prihodnje bo obratovala aglomeracija na dve izmeni, plavž 1 pa neprekinjeno. Odpravili so pomanjkljivosti na posebnem dvigalu. Ugotavljajo, da bo vzdrževanje naprav večkrat zahtevalo tudi zasilne rešitve, ki pa ne bi smele ogroziti varnosti delavcev in naprav. Zato morajo biti popravila vestno narejena. SDS vzdrževanje Jeklarni 2 v zapisniku navaja, da so formirali 4 SDS, in sicer po izmenah. Vodje bodo izvolili na naslednjih sestankih. Omenjajo tudi, da so »izredno nezadovoljni zaradi ukinitve vratarja«. Opozarjajo tudi na izredno gnečo na avtobusih, še posebej pa na težave, ki jih imajo delavci, ki se vozijo z bohinjskim vlakom, ker ne morejo pravočasno priti do postaje. SDS vzdrževanje HVJ 1 in 2 ugotavljata, da sta vložili dosti truda v vzdrževanje obratov HVJ in da so delali dokaj uspešno kljub nepopolni zasedenosti normativ in kljub pomanjkanju rezervnih delov, zato niso krivi za tako veliko izgubo DO. Nadalje ugotavljajo, da je stanje v DO zaskrbljujoče in da to lahko privede do 80 % osebnega dohodka. Ukrepe za izboljšanje stanja je zato treba spoštovati in izvajati na vseh nivojih, predvsem pa je potrebno izboljšati delo v ključnih TOZD (proizvodnja) in ne samo v TOZD Tehnične dejavnosti. Vodilni delavci v vseh TOZD naj odgovarjajo za izvajanje sanacijskih programov.

(se nadaljuje)

Center za samoupravljanje in informiranje — Božidar Lakota

Teža pogovora (foto: I. Kučina)

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Veselo v (šolo — prvi razred) prihodnost

Še so otroci, ki se veselijo šole. Prav gotovo jih je še največ med prvošolčki, tistimi, ki še ne vedo prav dobro, kaj vse jih čaka. Med njimi je tudi moja hči.

Prav zaradi tega, ker je šola za marsikoga neznanka, ki ji starši pripisujemo še večjo težo, je še kako pomembno, kako se nanjo pripravimo mi starši, otroci in šola.

Julija letos je prvošolčka v občini Jesenice prijetno presenetilo pismo, v katerem jim je direktorica Vzgojnoizobraževalnega zavoda Jesenice sporočila, v katero osnovno šolo bodo hodili, jim zaželela prijetne počitnice ter uspešen začetek novega šolskega leta. Pozornost, vredna pohvale.

Avgust Premalo prstov je bilo na rokah in nogah moje hčere (še moji so morali na pomoč), da bi imela predstavo, koliko dni (noči) je še do začetka novega šolskega leta. Vsak dan je bila nestrpnost večja, ublažiti je ni mogel niti nakup zvezkov, pa copat in podobno. V teh dneh smo se vsi doma dobesedno izčrpavali s spominjanjem na naše prve šolske dni. Kako je bilo, ko sem šla jaz v šolo, pa moja mama in ostali, sestra, oče, sorodniki, znanci. Tisti večer pred prvim septembrom pa je bil sploh naporen. Spanec kar ni hotel na oči.

1. september

Nobenega problema z vstajanjem, četudi se je hči med počitnicami razvadila. S sosedovima fantoma, sošolcema, so kar na cesti pričakali prevoz do šole.

Osnovna šola Tone Čufar. Šola velikanja, bi ji lahko rekli. Že na prehodu za pešce so učence pozdravili pionirji prometniki in »ta pravi« miličniki. Pred šolo gneča. Kot vedno. Velika šolska dvorana se počasi polni. 148 prvošolčkov je letos v petih razredih. Vsi lepo oblečeni, v spremstvu staršev, starih staršev. Prvi šolski dan je pomemben, prvi »ta zaresni« začetek dela, ki se konča, če gre predvsem z zdravjem vse po sreči, tam med 50. in 60. letom, ko se človek upokoji.

Kar nekaj tiho so ti otroci. Običajna razposajenost je kar ujeta v napeto pričakovanje, kaj bo.

Vse pozdravi ravnateljica. Okrok so same velike oči in ušesa. Skorajda popolna tišina. Po njenem pozdravu spregovori miličnik. Jasno, kratko opozori otroke in njihove starše na previdnost in dolžnost — tudi z lastnim zgledom poskrbeti za varnost otrok. Besedo povzame socialna delavka. Predstavi razredničarko in potem prebere imena otrok, za katere bo le-ta skrbela v posameznem razredu. Otroci skupaj s tovaršico razredničarko in starši odidejo v razred. Tu sedijo v klopi, na katerih jih čakajo rumene rutice in bomboni. Drobna, a prijetna pozornost za nadobudne šolarje, ki so prvič spoznali šolo. Zato je še toliko bolj pomembno, kakšen je začetek.

In otroci so z zanimanjem prisluhnili besedam tovarišice, ki bo predvsem v teh prvih dneh otrokom druga mama. Kar spomnite se, tovarišice iz prvega razreda se bolj kot druge vsakdo rad spominja. Nekaj napotkov, opozoril in prijazno povabilo: »Jutri do pol osmih nasvidenje!«

2. september

Tovarišica razredničarka je »svoje« otroke pričakala pred šolo. Tako, kot je obljubila. Nekom prevelika je tale šola za tiste, ki jo prvič vidijo, toliko učilnic, pa hodnikov in razredov ima. Zato jo je potrebno najprej spoznati. Zato je bil ta dan namenjen spoznavanju šole.

3. september

Danes je šlo že bolj zares. Učenci so sami morali najti pot do garderobe in razreda. Prvo spoznavanje novega. Pri kosilu je bilo sploh dobro. In tudi pretepali so se malo, predvsem fantje.

4. september

Ze skoraj čisto navaden šolski dan. Dobijo naloge, torbe je potrebno odnesti domov, v razredu so že izvolili predsednika in tajnika. Čisto dobro sicer še ne veda, kaj bosta delala, ampak odgovornost kljub temu je.

7. september

Drugi teden pouka. Nova naloga. Vsak dan se v razredu učenci vse bolj poznajo. In vsak dan se več naučijo.

Iz srca upam, da bo tako tudi v prihodnje. Da se bodo oni in mi vsi sku-

paj med seboj čimbolj poznali, spoznali in da bomo čimveč znali.

Pa še tole razmišljam ob tem, ko doživljam prve šolske dni:

Lep je bil začetek šole. Tak, kot si ga lahko le želimo. In želimo, da bi tudi v naslednjih mesecih skupaj gradili, starši in učitelji, tak odnos otrok do znanja, sošolcev, ljudi, ki bo pomagal razvoju vseh nas.

Čez osem let bo hči pred odločitvijo, kam naprej. Pisalo se bo leto 1995. Če bo šlo po sreči, bo tik pred začetkom tretjega tisočletja končala morda kakšno neusmerjeno reformirano gimnazijo ali tehnično šolo. In v to tretje tisočletje (za katerega pravijo, da ga pri nas že zamujamo), v katerem se bodo razvijale njene sposobnosti, znanje, navade (pa tudi razvade), bo stopila tudi z izkušnjami, spomini in odnosom do znanja in

soljudi, ki jih je spoznala v vrtcu in v prvih šolskih dneh. Pa to ne bo dovolj. Če bomo želeli ohraniti perspektivo, razvoj tudi za naše otroke in vnuke, za tiste, ki se sedaj šolajo, in za tiste, ki prihajajo za njimi, bomo morali storiti veliko več kot doslej mi, starši. Vsi mi, ki tako ali drugače usmerjamo naš sedanji razvoj, naše delo in nedelo. Vsi mi, ki smo bolj ali manj odgovorni za naš skupni razvoj, ne za preživetje, ampak za perspektivo. Le-te pa brez znanja, odnosa do dela in ljudi ne bo. Bo le počasno životarjenje, brez upanja na boljše dni. take, kot jih je občina že poznala. V drugačnih, težjih, pa zato toliko (po človeški plati) dragocenejših časih. In tisto, česar si ne želim, je, da ne bi imel prav tisti, ki mi je pred dnevi takole dejal: »Podoba jeseniške kadrovske politike je tudi na jutranjem vlaku proti Ljubljani ali na cestninski postaji«. Storimo vendar kaj tudi za našo prihodnost, če že za sedanjost ne zmoremo.

RK

Začeli smo

Letos je na OŠ Prežihov Voranc 890 učencev v 38 oddelkih. Od prvega do tretjega razreda je 13 oddelkov, učenci pa imajo celodnevno šolo. Od četrtega do osmega razreda imajo učenci dvoizmenski pouk. Na šoli imamo 47 učiteljev in: socialno delavko, psihologinjo, tajnico, knjižničarko, vodjo šolske prehrane, kuharice, čistilke, hišnika, pomočnico ravnateljice in ravnateljico.

Največ skrbi imata tovarišica ravnateljica in njena pomočnica.

Učenci iz naselij Sava, Murova, in Podmežakla hodijo v šolo peš. Tisti, ki so več kot 4 km oddaljeni od šole, dobijo brezplačno avtobusno vozovnico. Največji problem je šolski prostor. Načrtovali so adaptacijo pritličja, vendar do tega ni prišlo. Zato ne moremo uresničiti programov: 44 ur telesne vzgoje, 12 ur kemije, 12 ur fizike, 14 ur gospodinjstva in prve pomoči, ker kot edini v občini nimamo specializiranih učilnic. Pesti nas tudi problem telesne vzgoje, kajti imamo samo eno telovadnico za 108 ur tele-

sne vzgoje na teden. Pomagamo si z najemom telovadnice TVD Partizan dvakrat tedensko in z mini kabineto. Primanjkuje nam tudi zunanjih površin in površin v jedilnici. Zaradi pomanjkanja prostora smo morali prestaviti garderobe pred razrede, zdaj pa imamo probleme zaradi čistoče in urejenosti hodnikov. Edina letošnja pridobitev so pobeljeni zidovi in nekaj novega pohištva, tako da nam je sedaj ostalo denarja samo še za kredo.

»Kako je v šoli?« smo povprašali učence prvih razredov.

V šoli mi je vse všeč. Tovarišica je frajerka, lepa in prijazna. (Merima)

V šoli se dobro počutim. Tudi zaljubljen sem se že. (Faruk)

Najbolj mi je všeč odmor. (Ernest)

Moti me, kadar rišem, pa me sošolec ruka. Ko sem prvi dan prišla v šolo, me ni bilo nič strah. (Staša)

Najraje se učim. Tovarišica je dobra, pa pridna je tudi. (Božena)

Mojca in Špela, novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc

Po nova spoznanja (foto: I. Kučina)

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA
KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Zaščita živali v izrednih pogojih

Čeprav je naša povojna veterinarska služba zatrla številna kužna obolenja, številnim pa preprečuje nevarno razširitev in daje pomoč sleherni oboleni živali najpogostejše v treh urah po klicu, se v vojnih razmerah lahko zgodi, da ne bo dovolj hitra. Zato bodo veterinarske enote civilne zaštite takrat delovale samostojno in strokovno. Načelo te službe je »v prvi vrsti opravljati sodobno in učinkovito zaščito domačih in divjih živali.« Glavna pozornost je namenjena preprečevanju, razpoznavi in zatiranju bolezni.

Naravno nastajanje kužnih bolezni

Za to so potrebni pogoji, ki jih prikazuje VOGRALIKOVA veriga. Le-ta izgleda tako:

- 1) Količina in moč (virulenca klic)
- 2) žarišča okužbe
- 3) poti širjenja okužbe
- 4) vstopna vrata
- 5) dovzetnost in odpornost.

Količina in moč klic — prodiranje klic v telo bi ostalo brez učinka, če le-te ne bi imele lastnosti, da povzročijo bolezen. Tej lastnosti pravimo virulenca. Izid boja med klicami in obrambnimi močmi organizma je odvisen od virulence in števila klic, ki so vdrlje v organizem.

Žarišče okužbe — v naravnih okoliščinah so žarišča okužbe lahko ljudje in živali, ki so imeli nalezljivo bolezen. Vir okužbe je lahko tudi okuženo zemljišče, zrak, krma, voda in predmeti.

Pot širjenja okužbe so načini širjenja od žarišča okužbe z dotikom okuženega človeka ali živali ali pa širjenje preko glodalcev (miši, podgane).

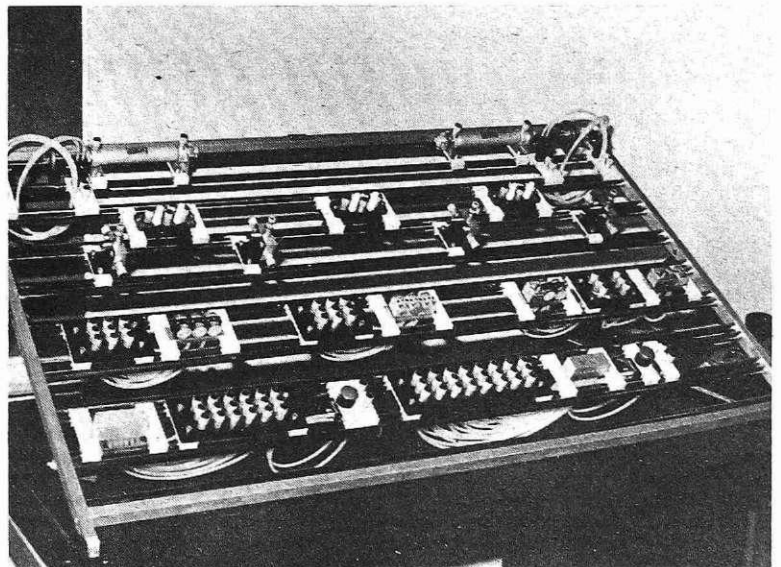
Vstopna vrata okužbe — povzročitelji nalezljivih bolezni morajo vdreti v telo skozi vstopna vrata: usta, dihalne in prebavne organe, sluznice in skozi ranjeno kožo.

Dovzetnost organizma je nagnjenost ali sprejemljivost organizma za infekcijo. Vse živali niso enako dovzetne za vse kužne bolezni. Pomembno vlogo pri zaviranju širjenja kužne bolezni ima imunost. Razvijajo se protitelesa, ki premagajo mikro organizme.

Opis kužnih bolezni

V nadaljevanju bodo opisane najpogostejše kužne bolezni pri nas in kužne bolezni, ki bi se pojavile kot posledica biološkega napada.

Afriška svinjska kuga je zelo nalezljiva kužna bolezen. Podobna je navadni svinjski kugi. Znamenja bolezni so: izčrpanost živali, težko dihanje, kašelj, bruhanje, pomodritev kože na gobcu in notranjih straneh beder.

Tovarna Veriga iz Lesc je našemu Centru srednjega izobraževanja pomagala opremiti kabinet za pnevmatiko in hidravliko. Podarili so nam simulacijsko učilo, ki je narejeno posebej za šole. To je druga delovna organizacija, poleg Železarne Jesenice, ki se zaveda, da brez sodobne učne opreme šola ne more dajati ustreznih kadrov. Za Center pa je to dobra spodbuda za nadaljnje opremljanje kabineta. Hvala.

Ravnatelj CSUI
Severin Golmajer

Peteroboj:

PREHODNI POKAL TUDI LETOS JESENICANOM

V soboto, 12. septembra, je bil v Donitu v Medvodah že tradicionalni športni peteroboj. Mladi iz delovnih organizacij Sava Kranj, Steklarna Hrastnik, Železarna Jesenice in Donit Medvode so se preizkusili v nogometu, rokometu, odbojki, namiznem tenisu, šahu, kegljanju, streljanju z zračno puško, pikadu in ribolovu. Mladi iz Ferralita iz Zalca zaradi delovnih obveznosti na peteroboj niso prišli.

Tudi letos je prehodni pokal v moški konkurenci prejela ekipa iz Železarne Jesenice, drugi so bili mladi iz Donita Medvode, tretji iz Save Kranj in četrti iz Steklarne Hrastnik.

Ekipno je bila v nogometu najboljša naša železarna, v rokometu Sava, v odbojki Donit, v namiznem tenisu pri moških Železarna, pri ženskah pa Steklarna, v šahu je bila najboljša Železarna, v kegljanju so bili pri moških in pri ženskah najboljši mladi iz Donita, v streljanju z zračno puško pa je bila pri moških in pri ženskah najboljša Steklarna Hrastnik. V pikadu so imele najbolj natančno roko ženske iz Save, največ ribiške sreče pa so imeli Kranjčani.

Med ženskimi ekipami, ki so se pomerile v namiznem tenisu, kegljanju, streljanju in pikadu je bila najboljša Sava,

pred Steklarno, Donitom in Železarno, pokal za fair play so prejeli mladi iz Hrastnika.

Ob koncu prijetnega športnega srečanja so se mladi tekmovalci in planinci iz omenjenih delovnih organizacij udeležili 30 km dolgega pohoda po poteh Dolomit-skega odreda in tako še utrdili prijateljske vezi.

Mladi iz Donita Medvode so peteroboj dobro pripravili, zato je bil tudi letošnji prijetno doživetje.

Lilijana Kos

Mladinci, mladinke!

V soboto, 26. septembra, po jeklar-skem maratonu organiziramo še družabni večer s plesom v hotelu Korotan na Jesenicah. Začetek plesa bo ob 18. uri. Srečanja se bodo udeležili tudi maratoncei in mladi iz DO Čelik iz Beograda. Vabljeni ste tudi vi!

Komisija za
kulturo pri KS ZSMS

Odgovornost poslovnih organov

Ob razpravah o spremembah zakona o združenem delu je bil v Gospodarskem vestniku objavljen zanimiv članek magistra Ivana Žužka o odgovornosti poslovnih organov. Avtor opredeljuje odgovornost poslovnih delavcev za zakonitost delovanja organizacij združenega dela, za strokovno pripravo za samoupravno odločanje, informiranje delavcev, odgovornost pri urejanju delovnih razmerij ter navaja ukrepe v zvezi z uveljavljanjem odgovornosti poslovnih organov in varstvo pravic. V nekoliko skrajšani obliki razmišljanja magistra Žužka objavljamo tudi za naše železarje.

Kritična analiza delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, ki jo je sprejel zvezni družbeni svet za vprašanja družbene ureditve ob koncu leta 1985, je posvetila veliko pozornost vlogi poslovnih organov, predvsem razmerju med poslovanjem in odločanjem oziroma upravljanjem. Veliko pozornost je posvetila tudi vprašanju odgovornosti poslovnih organov na eni strani in problematiki pooblastil, ki jih morajo imeti ti delavci, na drugi strani.

Gospodarska zbornica Slovenije je pri obravnavi kritične analize poudarila, da analiza sicer krepi vlogo poslovnih organov, vendar ne na vseh področjih. Tako bi se morala okrepiti vloga poslovnih organov tudi na kadrovskem področju s tem, da bi moral poslovni organ pred izbiro delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi pridobiti mnenje poslovnega organa temeljne organizacije, pri imenovanju poslovnih organov temeljne organizacije pa bi moral delavski svet pridobiti mnenje poslovnega organa delovne organizacije. Poslovni organ naj bi se glede imenovanja delavcev s posebnimi pooblastili postavil v vlogo nekakšnega mandatarja. Enako vlogo naj bi imeli tudi delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter ostali vodstveni delavci, ki ne bi imeli pravice prelagati svoje najožje odgovornosti na druge delavce.

V zvezi z odgovornostjo poslovnih organov lahko ugotovimo, da gre za odgovornost individualnega poslovnega organa oziroma člane kolegijskega poslovnega organa. Gre pa tudi za odgovornost vseh tistih delavcev v organizaciji združenega dela, ki so dolžni voditi poslovanje v njej in ki jim je zaupano vodenje delovnega procesa.

Zakon o združenem delu ni izoblikoval odgovornosti poslovnih delavcev tako, da bi bila njihova odgovornost opredeljena kot odgovornost za opravljanje delovnih obveznosti. Izenačuje jih z vsemi ostalimi delavci in je zato tudi za poslovne delavce opredeljena odgovornost v obliki disciplinske odgovornosti, ta pa se za poslovne delavce izredno redkokdaj uporablja. Struktura tistih delavcev, proti katerim se uvaja disciplinski postopek, je predvsem struktura, ki jo pri delitvi osebkov imenujemo »ostali delavci«.

Vodenje poslovanja delovne organizacije zahteva po drugi strani tudi visoko stopnjo pooblastil, ki bi jih morali imeti poslovni delavci. Ta pooblastila morajo priti do veljave predvsem pri predlaganju in izvajanju poslovne politike, pri načrtovanju, pri organiziranju in usklajevanju delovnega procesa, pri uresničevanju in izpolnjevanju odločitev, ki so jih sprejeli delavci z osebnim izjavljanjem ali pa jih je sprejel delavski svet oziroma samoupravni organ. Logično je, da funkcija poslovanja v organizaciji združenega dela zahteva strokovne in organizacijske zmožnosti, znanje in vestnost pri delu. Nujna je zavest, da je vodenje poslovanja hkrati tudi družbena funkcija, ki se mora opravljati tako, da se pri tem dosledno varujejo tudi družbeni interesi.

ODGOVORNOST ZA ZAKONITOST DELOVANJA ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

Delovanje organizacije združenega dela in samoupravno odločanje morata temeljiti na ustavi, zakonu in samoupravnih splošnih aktih. Samoupravni splošni akti organizacije združenega dela morajo biti v skladu z ustavo in zakonom. Prav tako pa morajo biti v skladu z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi, h katerim je organizacija združenega dela pristopila, ali katere je sprejela. Podana mora biti tudi notranja medsebojna skladnost, saj mora biti tudi statut v skladu s samoupravnimi sporazumi o združenju, drugi samoupravni splošni akti pa morajo biti v skladu s statutom. Poslovni organ je dolžen skrbeti za zakonitost aktov delavcev in njihovih organov. Prav zato mora opozarjati na nezakonite in nesamo-

veznosti, ker je bila podana neresnična ali netočna informacija.

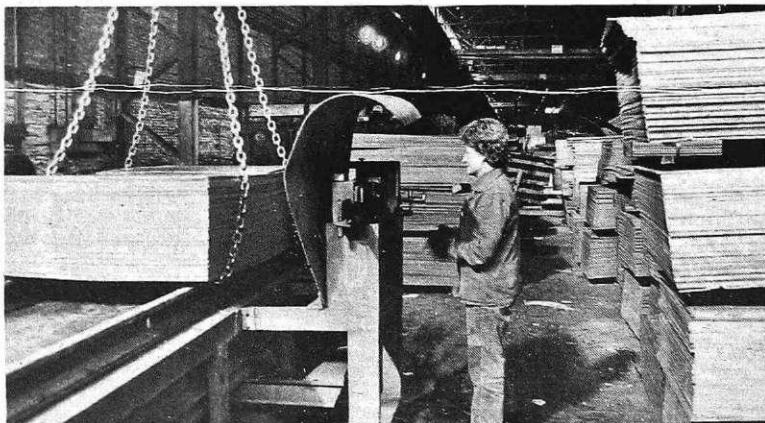
Zadržanje akta in spor pred sodiščem združenega dela

Poslovni organ ima pravico veta oziroma zadržati izvajanje akta, razen ko gre za tiste posamične akte, proti katerim je možno sprožiti spor pred sodiščem združenega dela. Med te akte sodijo vsi akti iz delovnega razmerja, razen ko gre za disciplinske odločitve, ki so bile sprejete v tistih postopkih, ki jih je začel poslovni organ. V teh primerih ima namreč poslovni organ pravico do ugovora na delavski svet temeljne organizacije, nima pa pravice oziroma možnosti zahtevati varstvo pravic pred sodiščem združenega dela, če delavski svet njegovega ugovora ni upošteval.

Hierarhija poslovnih organov

Medsebojno razmerje med poslovnimi organi temeljnih organizacij, delovnih organizacij in sestavljenih organizacij naj bi se določilo s samoupravnimi sporazumi o združitvi v delovno oziroma sestavljeno organizacijo združenega dela. Zakon rešuje morebitne spore med poslovnimi organi tako, da pač poslovni organi obvestijo o nesoglasjih delavske svete organizacij združenega dela, nato pa v nujnih primerih oblikujejo skupno telo za posredovanje in usklajevanje delovnega procesa.

(se nadaljuje)

Tehtanje pločevine na liniji rezanja v Valjarni bluming (foto: I. Kučina)

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA AVGUST 1987

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA				GOTOVA PROIZVODNJA				ODPREMA		
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TALILNICE skupaj	41.510	41.510	38.488,7	92,7	92,7	—	—	3,8	—	—	3,8
PLAVŽ	7.200	7.200	6.417,7	89,1	89,1	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA I	22.150	22.150	20.141,4	90,9	90,9	—	—	—	—	—	—
— SM	6.200	6.200	5.708,8	92,1	92,1	—	—	—	—	—	—
— EL	15.950	15.950	14.432,6	90,5	90,5	—	—	—	—	—	—
— ASEA	6.850	6.850	7.225,9	105,5	105,5	—	—	—	—	—	—
— LM	9.000	9.000	7.150,0	79,4	79,4	—	—	—	—	—	—
— BBC	100	100	56,7	56,7	56,7	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA II	12.000	12.000	11.761,8	98,0	98,0	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	167,8	104,9	104,9	—	—	3,8	—	—	3,8
— jeklo	158	158	163,5	103,5	103,5	—	—	3,8	—	—	3,8
— kovino	2	2	4,3	215,0	215,0	—	—	—	—	—	—
PLOŠČATI PROGR. skupaj	48.850	48.405	41.622,4	85,2	86,0	21.220	20.225	17.616,1	83,0	87,1	16.719,7
BLUMING-ŠTEKEL	30.670	31.860	25.432,9	82,9	79,8	4.430	4.430	3.438,9	77,6	77,6	3.350,3
— bluming	16.360	16.360	12.398,7	75,8	75,8	170	170	136,1	80,1	80,1	105,7
— štekel	12.010	13.200	11.237,8	93,6	85,1	1.960	1.960	1.513,7	77,2	77,2	1.394,7
— štekel storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— termična obdelava	2.300	2.300	1.796,4	78,1	78,1	2.300	2.300	1.789,1	77,8	77,8	1.849,9
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.500	5.100	4.623,1	71,1	90,7	5.800	5.100	4.159,8	71,7	81,6	3.828,7
— valjarna debele pločevine	6.050	5.100	4.623,1	76,4	90,7	—	—	—	—	—	—
— valjarna debele pločevine storitve	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	7.800	7.800	7.885,7	101,1	101,1	7.210	7.210	6.455,4	89,5	89,5	6.298,9
— hladna valjarna Bela	7.250	7.250	6.533,3	90,1	90,1	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Bela storitve	550	550	1.352,4	245,9	245,9	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.100	1.800	1.840,2	87,6	102,2	2.050	1.750	1.741,9	85,0	99,5	1.786,5
— hladna valjarna Jesenice	2.100	1.800	1.794,8	85,5	99,7	—	—	—	—	—	—
— hladna valjarna Jesenice storitve	—	—	45,4	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.780	1.780	1.767,8	99,3	99,3	1.730	1.670	1.747,4	101,0	104,6	1.384,1
— HOP	1.535	1.600	1.592,3	103,7	99,5	1.535	1.560	1.572,0	102,4	100,8	1.257,4
— HOP storitve	10	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— rondele	110	110	175,5	159,6	159,6	110	110	175,4	159,5	159,5	126,7
— diski storitve	40	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— deli za cest. ogr.	85	—	—	—	—	85	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	—	65	72,7	—	111,9	—	65	72,7	—	111,9	71,2
OKROGLI PROGR. skupaj	14.170	14.040	14.235,3	100,5	101,4	7.930	7.570	7.106,9	89,6	93,9	7.466,9
VALJARNA ŽICE	7.240	6.900	6.926,6	95,7	100,4	2.070	1.350	893,2	43,2	66,2	1.261,4
— valjarna žice	7.240	6.900	6.926,6	95,7	100,4	—	—	—	—	—	—
— valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ŽICARNA	3.140	3.000	2.985,7	95,1	99,5	2.190	2.200	2.117,6	96,7	96,3	2.240,1
— žičarna	3.140	3.000	2.972,1	94,7	99,1	—	—	—	—	—	—
— žičarna storitve	—	—	13,6	—	—	—	—	—	—	—	—
JEKLOVLEK	1.660	2.010	2.019,0	121,6	100,5	1.650	2.000	2.006,7	121,6	100,3	1.897,9
— jeklovlek	1.660	2.010	2.019,0	121,6	100,5	—	—	—	—	—	—
— jeklovlek storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ELEKTRODE	1.550	1.550	1.707,8	110,2	110,2	1.440	1.440	1.493,1	103,7	103,7	1.346,8
— elektr. + varil. žica	1.220	1.330	1.279,5	104,9	96,2	1.210	1.320	1.276,0	105,5	96,7	1.157,2
— varil. žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varil. prašek	120	70	78,0	65,0	111,4	120	70	78,0	65,0	111,4	50,5
— suha el. masa	50	50	96,0	192,0	192,0	50	50	96,0	192,0	192,0	96,0
— ognjevar. mat.	160	100	254,3	158,9	254,3	60	—	43,1	71,8	—	43,1
Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Žebeljarna	580	580	596,2	102,8	102,8	580	580	596,2	102,8	102,8	720,7
SKUPAJ	104.530	103.955	94.346,4	90,3	90,8	29.150	27.795	24.726,8	84,8	89,0	24.190,4
Storitve	—	—	—	—	—	1.050	620	1.411,4	134,4	227,7	1.373,8
ŽELEZARNA	—	—	—	—	—	30.200	28.415	26.138,2	86,6	92,0	25.564,2

Proizvodnja v avgustu

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa le z 89,5 %, in sicer izključno na račun storitev prevajanja (dosežene 245,9 %), ki ne štejejo za lastno prodajo, kot posledica pomanjkanja vložka (TVI) iz ČSSR.

Opaziti se slaba koordinacija dela na relaciji adjustaža štekel — Hladna valjarna Bela, kajti občasno v Hladni valjarni Bela primanjkuje določenega vložka, v adjustaži štekla pa ga je dovolj.

Hladna valjarna Jesenice

Tudi hladnovaljavci na Jesenicah so obratovali dobro, saj so sicer nižji operativni program (pomanjkanje naročil v širokem asortimentu) v skupni proizvodnji presegli za 2,2 %, pri končni za prodajo pa so zaostali za 0,5 %, vendar izključno zaradi storitev prevajanja.

Profilarna

Razmeroma dobro so delali tudi v tem obratu. Za z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo so zaostali le za 0,7 %, končno za prodajo pa so presegli za odstotek. Predvsem pohvalno je, da so dosegli rekordno mesečno proizvodnjo rondo.

Vratni podboji

Čeprav smo jih z gospodarskim načrtom odpisali že aprila, še kar naprej uspešno delajo. Tako skupna kakor tudi končna proizvodnja za prodajo sta bili izpolnjeni s 111,9 % glede na operativni program.

TOZD Okrogli program

Ta TOZD že tretji mesec zapored delo dobro in vsaj delno rešuje proizvodne rezultate. Na žalost je po količini proizvodnje bistveno manjša od ostalih dveh, zato ta vpliv v absolutnem merilu ni tako velik.

Skupna proizvodnja je bila dosežena tako v primerjavi z gospodarskim načrtom (100,5 %), kakor tudi glede na nižji operativni program (101,4 %). Tujim naročnikom je bilo odpremljeno 7.467 ton izdelkov ali 98,6 % operativnega programa. Nižja je bila končna proizvodnja za prodajo, ki je bila dosežena s 93,9 % glede

na nižji operativni program, predvsem zaradi izpada v Valjarni žice in profilov, kjer je zaradi nizke prodajne cene in obratovanja v sistemu 5+2 tako ali tako ne vzpodbujamo.

Valjarna žice in profilov

Ta obrat bi moral po gospodarskem načrtu 25. avgusta preiti z »dopustniškega« obratovanja 5+2 nazaj na sistem 4+1. Zaradi zadostnih medfaznih zalog toplovaljane žice in pomanjkanja delavcev, pa tega niso sprejeli v operativni program, zato sta po programu skupna, predvsem pa končna proizvodnja za prodajo bistveno nižji od gospodarskega načrta. Po operativnem programu so skupno proizvodnjo izpolnili 100,4 %, končno za prodajo pa le 66,2 %. Izplen je bil za 2 % nižji od načrtovnega.

Žičarna

Zaradi pomanjkanja delavcev in velike odsotnosti je bil operativni program za 140 ton nižji od gospodarskega načrta. Pri skupni proizvodnji je bil izpolnjen z 99,5 %, pri končni za prodajo pa glede na gospodarski načrt s 96,7 %.

Jeklovlek

V Jeklovleku so tudi v avgustu obratovali dobro, saj so kljub težavam v prvi dekadi (povečani mehanizmi in elektro zastoji na vlečnih agregatih) svoje, po operativnem programu bistveno višje obveznosti, izpolnili tako v skupni proizvodnji (100,5 %) kakor tudi pri končni proizvodnji za prodajo (100,3 %).

Elektrode

Kljub veliki odsotnosti delavcev so z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo presegli za 10,2 %, končno za prodajo pa za 3,7 %. Izpad proizvodnje je le pri varilnih žicah zaradi pomanjkanja vložka (Žičarna) in pri aglomeriranih praških, kjer proizvodnja zaradi pomanjkanja naročil stoji.

Žebeljarna

Da ne bi bili izjema v TOZD Okrogli program, so tudi žebeljarni delali dobro, saj so z gospodarskim načrtom načrtovano skupno in končno proizvodnjo za prodajo presegli za 2,8 %.

Miloš Piščanec

Za sprotno preverjanje izvajanja sanacijskih programov so potrebna imena in datumi

(Nadaljevanje s 1. strani)

zacije Lesnogalanterijski obrat Jesenice, ki jih je ob slabih poslovnih rezultatih prizadela še poplava. Vsi poskusi, je dejal poročevalec, da bi delovno organizacijo sanirali, oziroma priključili sorodni večji organizaciji združenega dela, so bili neuspešni, v sedanjem stanju pa organizacija nima nikakršnih pogojev za produktivno in rentabilno poslovanje in zato je bil dan predlog za uvedbo postopka redne likvidacije. Delovna organizacija, ki je v začetku avgusta zaposlovala le še 25 delavcev in delavcev, je ob polletju izkazovala 23.795.000 din izgube in so jim iz občinskega sklada skupnih rezerv morali zagotoviti osebne dohodke.

(Delegati zbora združenega dela in družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Jesenice so naslednji dan na ločenih sejah sprejeli oba predloga, predlog za uvedbo začasnega družbenega varstva v delovni organizaciji Kovin Jesenice in predlog za uvedbo postopka redne likvidacije delovne organizacije Lesnogalanterijski obrat Jesenice.)

Alojz Katnik je dejal, da so spremljali tudi gibanje osebnih dohodkov v občini in ugotovili nekaj odstopanj od dovoljenih meril, ki jih bo potrebno uskladiti z družbenim dogovorom. Opozoril je na samoupravne akte o oblikovanju in delitvi osebnih dohodkov, ki morajo biti sprejeti z referendumi do 25. decembra, sicer bo o višini osebnih dohodkov odločil zakon.

V razpravi, ki je sledila, je predsednik občinskega sindikalnega sveta Marjan Drolc dejal, da je bil sindikat prisoten pri reševanju vseh teh problemov, še zlasti pri preizkušnji delavcev v obravnavanih organizacijah združenega dela. Dopolnil je informacijo, da je v delovni organizaciji Lesnogalanterijski obrat ostalo le še 18 nerazporejenih delav-

in delavcev, za katere so na seji soglasno odobrili enkratno podporo v višini 30.000 dinarjev za nakup oziroma. V Iskrini TOZD na Blejski Dobravi je bilo konec avgusta zaposlenih še 388 delavcev in delavcev. Iz te TOZD je odšlo 84 delavcev, devet pa jih je še v postopku za odhod. Med temi sta dva z visoko, trije z višjo in 18 s srednješolsko izobrazbo ter 24 kvalificiranih delavcev, kar bo seveda pri sanaciji razmer potrebno nadoknaditi.

V razpravi je bilo večkrat poudarjeno, da je pri sanacijskih ukrepih in v prizadevanjih za produktivnejše in rentabilnejše poslovanje premalo opredeljena odgovornost, in sicer z imeni in datumi in sprotne preverjanje izvrševanja sprejetih nalog in ukrepov. Nekatere naloge in ukrepe se namreč že leta in leta ponavljajo brez bistvenih rezultatov in premikov. Kljub temu niso bili narejeni kadrovski premiki oziroma zamenjave ali odpoklici, kar potrjuje tudi ugotovitev o slabo vodeni kadrovske politiki, ki se kaže tudi v pomanjkanju strokovnega kadra, ali v odhajanju tega iz nekaterih organizacij združenega dela, tudi iz Železarne Jesenice, pa tudi v nedelu in premajhnem strokovnem delu obstoječe vodilne kadrovske strukture. Zaskrbljujoči rezultati gospodarjenja v občini, je bilo rečeno, morajo mobilizirati sleherno osnovno organizacijo sindikata, samoupravne organe in poslovodne strukture, če nočemo doživeti poloma, kakor je rečeno v delegatskem gradivu.

Predsedstvo je v celoti podprlo predlagane ugotovitve in sklepe, predložene delegatom vseh treh zborov. Skupščina občine, dodatno pa predlagalo, da se oblikuje posebna delovna skupina, ki naj analizira in oceni izvajanje sprejete kadrovske politike v občini in predlaga ustrezne ukrepe. Ob tem so poudarili, da

bodo dosledno vztrajali na tem, da se ob obravnavah periodičnih oziroma zaključnih računov ocenjuje tudi uspešnost poslovnih organov.

V nadaljevanju seje so člani predsedstva sicer podprli predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke funkcionarjev v SR Sloveniji, vendar pa so poudarili, da bi osebni dohodki tako funkcionarjev kakor delavcev občinske uprave oziroma vseh, ki oblikujejo sredstva za osebne dohodke iz skupne in splošne porabe, morali biti bolj odvisni od uspešnosti gospodarjenja v konkretnih občinah. Opozorili so na upadanje osebnih dohodkov v gospodarstvu, oziroma na njihovo odvisnost od rezultatov gospodarjenja, medtem ko se ne glede na to v omenjenih dejavnostih osebni dohodki dvigajo, kar upravičeno povzroča negotovost in hudo kri.

Na seji so analizirali še različno aktivnost organov občinskega sveta ZSS Jesenice, zlasti pa se občuti premajhna samoiniciativnost predsednikov posameznih organov, ki bi bila v sedanjih težkih razmerah še kako potrebna. Govorili so tudi o pobudi predsedstva občinskega komiteja ZKS Jesenice CK ZKS za sklic izrednih kongresov ZKS in ZKJ in menili, da negativne pojave v naši družbi in težke gospodarske razmere lahko premosti samo konkretna akcija in izvajanje sprejetih nalog in opredelitev na zadnjih kongresih ZKS in ZKJ, kajti izredni kongres bi pomenil samo ponavljanje že sprejetih nalog in usmeritev. Soglašali so z analizo o rezultatih glasovanja za tretji občinski samoprispevek in sprejeli nekatere pobude za dnevni red naslednje seje predsedstva. Sklenili so, da za prizadete v Prekmurju prispevajo 150.000 dinarjev, rešili pa so še nekaj prošelj in tekočih zadev.

Obvestilo o vpisu v prvi razred osnovne šole za šolsko leto 1988/89

Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice sporoča, da bo vpis otrok v prvi razred osnovne šole za šolsko leto 1988/89 v dneh od 22. do 24. septembra.

Vpis je po zakonu obvezen za vse otroke, rojene v letu 1981, in otroke, rojene v januarju in februarju 1982.

Starši lahko pogojno vpišejo tudi otroke, rojene do 31. avgusta 1982. Pogojno vpisani otroci bodo vključeni v prvi razred le, če bo komisija za sprejem šolskih novincev ugotovila ustrezno zrelost.

K vpisu naj starši pridejo z otrokom in prinesejo s seboj izpisek iz rojstne matične knjige. Otroci na mestnih šolah bodo razporejeni po teh šolah glede na razpoložljiv šolski prostor (in ne glede na vpisno mesto).

Otroke vpisujejo šolski svetovalni delavci na naslednjih vpisnih mestih:

- Osnovna šola Jeseniško bohinjski odred Kranjska gora
 - v torek, 22. septembra, od 8. do 16. ure,
 - v sredo, 23. septembra, od 8. do 15. ure.
- Osnovna šola 16. december Mojstrana
 - v četrtek, 24. septembra, od 8. do 16. ure.
- Osnovne šole Prežihov Voranc, Tone Čufar in Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela
 - v torek, 22. septembra, od 8. do 17. ure,
 - v sredo, 23. septembra, od 8. do 14. ure,
 - v četrtek, 24. septembra, od 8. do 17. ure.
- Vpisno mesto za otroke z Blejske Dobrave je matična šola na Koroški Beli.
 - v sredo, 23. septembra, od 8. do 14. ure,
 - v četrtek, 24. septembra, od 8. do 16. ure.

Direktorica:
Marija Malenšek

Na podlagi 4. člena pravilnika o organiziranju izvajanja programa dejavnosti raziskovalne skupnosti občine Jesenice in sklepa samoupravnih organov skupščine raziskovalne skupnosti občine Jesenice

OBJAVLJAMO RAZPIS RAZISKOVALNIH NALOG ZA LETO 1988 S PODROČJA

- energetskih virov,
- surovinskih virov,
- kmetijstva,
- varstva okolja,
- izboljšanja organizacije proizvodnje in poslovanja,
- družboslovja,
- naravoslovja in medicine.

Sodelujejo lahko:

- delavci v raziskovalnih organizacijah, ki so registrirane v razvidu raziskovalnih organizacij SRS,
- delavci v drugih organizacijah združenega dela, ki opravljajo delo na področju raziskovalne dejavnosti, lahko pa tudi vsi delovni ljudje in občani ter delovni ljudje in občani, organizirani v družbenih organizacijah in društvih, ki s svojimi programi prispevajo k uresničevanju raziskovalne dejavnosti.

Prijava naj vsebuje:

- naslov organizacije, ki predlaga svoje sodelovanje oziroma raziskovalno nalogo,
- naslov raziskovalne naloge,
- ime nosilca in izvajalcev raziskovalnega dela ter recenzorja,
- izhodišče, cilj in namen dela,
- utemeljitev in uporabnost rezultatov,
- časovni potek in finančni predračun (s sofinancerji).

PRIJAVE SPREJEMAMO DO 1. NOVEMBRA 1987 NA NASLOV: RAZISKOVALNA SKUPNOST JESENICE, Titova 65, p. p. 21

Opomba: Prijave bomo sprejemali tudi še skozi celo leto 1988, vendar imajo pri financiranju prednost naloge, ki bodo dostavljene do razpisnega roka.

Jesenice (foto: I. Kučina)

RAČUNALNIŠTVO PRI NAS

mag. Neda Karba, dipl. ing.

Določanje kvalitete šarž surovega jekla z ekspertnim sistemom

Gradnja odločitvenega drevesa:

- 1 — REZANO NEVSILJENO
- 2 — REZANO NEVSILJENO
- 3 — REZANO VSILJENO
- 4 — REZANO NEVSILJENO

*) Pri natančnosti klasifikacije pomeni zgoranje število natančnost nad učnimi primeri, drugo pa natančnost nad novimi primeri.

**) Vseh 23 atributov: C, Si, Mn, P, S, Cr, Cu, Al (celotni), Al (topni), Sn, Ni, Mi, V, W, Nb, Ti, Zr, N2, O2, H2, As, B, Pb.

Drevo konstr5 je bilo zgrajeno na enak način kot drevo konstr1, le da so bili intervali vrednosti atributov manjši. Klasifikacijska natančnost je 46 odstotna. Ima 622 vozlišč, 315 listov in 7 NULL listov.

Kot dobri (informativni) so se izkazali atributi: C, Si, Mn in Cu.

Kvalitete, ki so dobro določene (jih pravilno klasificiramo z natančnostjo 95 do 100 odstotkov): jih ni.

Kvalitete, ki so slabo določene (kvaliteta A je slabo določena, če obstaja kvaliteta B, tako da je verjetnost, da primer, ki pripada razredu A in ga razvrstimo v razred A, manjša ali približno enaka verjetnosti, da ga razvrstimo v razred B): Č 0200, Č 0200V, Č 0371, Č 0745, Č 0463, Č 0363 S, Č 0483, Č 0364, Č 0561, Č 0562 S, Č 0562 S Cu, Č 0564.

```
<opis drevesa> ::= <število_kvalitet>
                  * <cr/lf> <vozlišče>
                  <cr/lf> <poljuben_tekst_v_vrstici>

<število_kvalitet> ::= <celo število>
                  <spc> <poljuben_tekst_v_vrstici>
                  <cr/lf>

<vozlišče> ::= N <cr/lf> <notranje_vozlišče>
            Y <cr/lf> <list>

<notranje_vozlišče> ::= N <cr/lf> <nima NULL sina>
                    Y <cr/lf> <ima NULL sina>

<nima NULL sina> ::= <ime atributa> <cr/lf>
                  <vrednost leve veje> <cr/lf>
                  <vrednost desne veje> <cr/lf>

<ima NULL sina> ::= <ime atributa> <cr/lf>
                  <vrednost NULL veje> <cr/lf>
                  <vrednost leve veje ki ni NULL> <cr/lf>
                  <vrednost desne veje ki ni NULL> <cr/lf>

<list> ::= Y <cr/lf> <NULL list>
        N <cr/lf> <ni NULL list>

<NULL list> ::= <Bayesova verjetnost_kvalitete> <cr/lf>
<ni NULL list> ::= <vsota uteži_kvalitete>
                  <cr/lf>
                  <Bayesova verjetnost_kvalitete> <cr/lf>

<cr/lf>
<spc>
<poljuben tekst v vrstici>
<vrednost leve veje>
    — znak, ki označuje konec vrstice,
    — presledek (ASCII-32),
    — tekst v okviru ene vrstice (služi kot komentar),
    — množice vrednosti (atributa, ki ga predstavlja vozlišče), ki
      pripadajo levi veji.
```

Baze znanja

Odločitvena drevesa tvorijo baze znanja in so shranjena v obliki kodiranih datotek na disketah. Ustrezno kodiranje izvede program ZGRADI, ki ima za vhod tekstovni opis drevesa, kot izhod pa zgradi kodirano datoteko z drevesom (če hočemo to drevo uporabljati v našem sistemu klasifikacije jekla, mora imeti

končnico *.DAT*). Drevesa v obliki kodiranih datotek si lahko ogledamo s programom IZPISI.

Program ZGRADI

Program ZGRADI ima za vhod tekstovni opis odločitvenega drevesa in na podlagi tega kreira kodirano datoteko z drevesom.

Vhodna datoteka (navadno tipa *.TXT*) ima naslednji format (podan v razširjeni BNF):

Podobno velja tudi za:

```
<vrednosti desne veje>,
<vrednosti leve veje>,
<vrednosti leve veje ki ni NULL>,
<vrednosti desne veje ki ni NULL>.
```

Vozlišča si pri opisu drevesa sledijo v naslednjem vrstnem redu (prefiksni obhod drevesa):

- koren drevesa,
- če koren drevesa ni list:
 - * morebitni NULL_list (če ima vozlišče NULL_sina),
 - * levó poddrevo (rekurzivno po istem postopku),
 - * desno poddrevo (rekurzivno po istem postopku).
- Levo poddrevo ustreza vrednostim leve veje, desno pa vrednostim desne veje.

Če je koren drevesa na tem mestu list, je opis na tem mestu končan.

Bayesovih verjetnosti mora biti v NULL-listih toliko, kot je razredov. Parov vsota uteži/Bayesova verjetnost mora biti v listih, ki niso v NULL, toliko, kot je razredov.

Tomaž Iskra:

PLANTAN

(drobci iz življenja pesnika Jožeta Koširja)

Jože Košir pesnik Plantan, je živel dvojno življenje. Življenje proletarca in življenje umetnika. Življenje proletarca, delavca in kovinarja mu ni ustrezalo. Vsak dan od šestih do dveh. Delo ključavničarja v martinarni na tri izmene ga je do skrajnosti izčrpavalo. Bolj kot že tako skropane noči. Nekoč mi je pravil, kako so ga poslali zamenjat cevi na elektro peči:

»Vse je gmelno in se treslo! Kot uročen sem gledal tiste tri žareče elektrode! Malo je manjkalo, pa bi me zela globina...«

V istem obdobju je nastala ena izmed njegovih najlepših pesmi »TROPOLNA BEATRICE«.

S Plantanom sva drugovala dobrih deset let. Prvič sem ga spoznal okrog polnoči na cesti med Javornikom in Senočetami. Približno tam, kjer je zdaj bencinska črpalka. Pisalo se je leto 1970. Takrat sem v »Železarju« začel objavljati svoje prve postopke.

Plantan je bil čisto sam na cesti, videlo se mu je, da je precej pil. Tako zgubljeno človeka že dolgo nisem srečal. Od nekoč je privlekel pipo in dahnil:

»Daj malo ognja!«

Kaj pa sem hotel, prižgal sem mu pipo in spešil korak na Koroško Belo. Fantu se je nesreča že od daleč videla.

Pozneje sem ga večkrat srečal v »Mlečni« in tako sva postala prijatelja. Kaj hitro sva ugotovila, da pripadava isti generaciji in da imava isti konjček — pisanje. Plantanu je pisanje pomenilo zelo veliko, zlasti pisanje pesmi, za kar sam takrat nisem bil prav nič navdušen, čeprav sem rad prebiral Prešerna in poslušal v poznih večernih urah literarni nohturno.

Plantan je že v tistem obdobju obiskoval Kulturno umetniški klub »Tone Čufar«. Tam, v zgornjih prostorih Kazine, so se zbirali vsak prvi petek v mesecu sami znani pesniki in pisatelji ter slikarji, kar jih je premogla Gornjesavska dolina; pa tudi iz Ljubljane so prihajali. Okrog Mihe Klinarja (žal že pokojnega književnika) in prof. Valentina Cundriča so bili zbrani še: Benjamin Gracar, Marko Hudnik, Črtomir Sinkovec (prihajal iz Ljubljane), Emil Cesarec (iz Ljubljane), Leda Stocca, Vesna Sušnik, Marjan Čufar (gimnazijci), Jože Košir-Plantan, akad. sli-

karja Boni Čeh in Jaka Torkar, velik delež pri vsem tem pa je imel, zlasti pri organizaciji, Joža Varl, gl. in odg. urednik »Železarja« in tehnični urednik »Listov«, glavni steber in že prava legenda jeseniške kulture.

Takrat sem gledal na pesnike kot na neke posebne, malce zlobno rečeno, na ljudi, ki jim nekaj manjka! Poeti so pa nas prozaiste gledali s podobnimi očmi! Zato so bile zbadljive na dnevnem redu, vendar nikdar v žaljivem tonu. Vsi skupaj smo rasli iz istega debela. Iz debela izpovedi. V nas vseh je bila neizmerna in neukrotljiva želja po izpovedovanju na umetniški način, to nas je združevalo in povezovalo v eno samo veliko družino. Da, od začetka (v sedemdesetih letih) smo bili ena sama velika družina! Pozneje smo se raztepli, se spet sešli, ampak to je druga zgodba. To je stvar literarnih zgodovinarjev. To je dolga zgodba, roman.

Plantan je bil svetovljan. Vse ga je zanimalo: zvezde, vesolje. Že v osmem razredu osnovne šole si je napravil astronomski teleskop. Po knjige iz fizike je hodil k duhovniku Francu Rožiču na Koroško Belo. Ko je teleskop sestavil, je navdušeno opazoval Jupitrove lune.

Meni se v teh letih še sanjalo ni o kakšnih Jupitrovih lunah, na nebu sem videl samo eno, pa še to ne vedno celo.

Nekega poletnega večera me je Plantan povabil k sebi domov. Soba, obrnjena proti soncu, oziroma Mežakli, je premogla kavč, veliko pisalno mizo, eno manjšo trikotno, na kateri so bili prav tako kot na večji papirji, zvezki, beleške, da sva komaj našla prostor za skodelico kave. Nad veliko pisalno mizo je bil portret Franceta Prešerna in začuda se je našel prostor še za svečo. Ob steni na desni rjava omara in v kotu nekakšna črna prepletkana lesena škatla. Radovedno sem ga vprašal, kaj je to.

»Teleskop.«

Pa še gledaš kaj?

Nič več, leča je počila, je zamahnil z roko.

To kretanje sem si razlagal, kot da je to že davno mimo! Ni želel veliko razpravljati o tem. Na gramofon je položil ploščo in prižgal svečo.

Poslušala sva Beethovna.

Da, Beethovna je imel neizmerno rad. Bral je njegov življenjepis, poslušal je njegovo simfonijo, nazad-

nje je še mene tako navdušil, da sva oba dirigirala Ludvika von Beethovna do štiriinšestdesetinke natančno, kot dva mala Karajana, vse do jutra!

Najraje sva poslušala peto. Usoda trka na vrata: ta-ta-ta-ta-ta.

Ampak Plantan ni poslušal samo Beethovna, zelo rad je presenjal ob glasbi Bacha, Händla, Mozarta, Chopina, Vivaldija, navdušen je bil nad Sibeliusom in tudi moderne ritme je ljubil, jazz, zlasti ga je prevzemal Luis Armstrong.

Nekoč je tudi sam igral na trobento. Tisti fantje, ki so bili z njim pri vojaki, so vedeli povedati, da je bil enkrat. Zlasti, ko je zaigral »Tišino« iz filma Od tod do večnosti.

Kolikor vem, Plantan ni znal bogve koliko risati. Tudi se ne spominim, da bi kdaj naslikal kakšno podobno. Toda bili so dnevi, ko je kar naprej tiščal glavo vkup s pokojnim slikarjem Ivkom Berčičem. Nekaj Berčičevih del hrani Delavska univerza Jesenice, veliko pa je izgubljene, bogvekje.

Če je Plantana zaneslo v kakšno galerijo v Ljubljani, Škofji Loki ali Kranju, ga ni bilo pet ur ven!

Neke lepe nedelje sem hodil z njim po Moderni galeriji v Ljubljani.

»Poglej to!« me je potegnil za roko.

Ni se mogel odtrgati od del bratov Kralj-Toneta in Franceta.

Iz galerije sva odkolovratila, ko je bila že trda tema.

Hmm, kakšni časi so bili to!

Rekel bi, da smo fantje držali skupaj. Plantan je imel zanimive prijatelje: tiskarja Daret, hokejista Lada, lovca Andreja in slikarja Ivka, ki pa nikoli ni maral odpreti samostojne razstave. V svojem svetu je ustvarjal za svoje štiri stene, preživljal se je z reklamnimi tablam.

Ce smo se sešli, je čas izgubil svoj pomen. Ob zaboji piva smo držali vse do jutranjih ur. Največkrat v Korotanu. Danes je vse drugače. Danes ta hotel »D« kategorije ob glavni cesti E-94 zaprejo že ob desetih zvečer. Z dnevnim prometom ne pokrijejo niti porabe elektrike.

Danes je vse drugače.

Medtem so se fantje poročili, napravili zarod in spet ločili.

Medtem bi kmalu izbruhnila tretja svetovna vojna.

Ko sem zadnjič vprašal prijatelja Darka, danes tehničnega urednika »Železarja«, če ve, kaj je s tistim astronomskim daljnogledom, je skomignil z rameni: »Vprašaj Zlatka!«

Zlatko, Plantanov bratranec, pa mi je žalostno odgovoril: »Mojca ga je pokurila. Ponujal sem ji denar. Cel meter drv bi lahko kupila za ta

denar... pa ga je skurila! Meni bi ostal lep spomin!«

Mojca je bila Plantanova žena. Trinajst let mlajša od njega. Ko sta se vzela, je bilo njej osemnajst let. Plantan je šel pred matičarja kar v cokol. Samo čez ceto jima je bilo treba stopiti. In v petih minutah je bilo vse ceremonije konec. Takšna je bila poroka pesnika Plantana.

Čez nekaj let mu je žena Mojca povila dva zdrava, luštna fantka.

Je pa imel Plantan svojo Mojco neizmerno rad. In tudi za njeno čast se je znal moško potegniti.

Bilo je v bližini Pikove dame nekega mrzlega februarkega popoldneva, ko se je že mračilo. Dva mlajša moška sta začela nadlegovati Mojco. Plantan je samo obstal, ker ni mogel verjeti čekanju in kletvami tistih dveh cepcev.

Ko še nista zaprla svojih umazanih ust, je udaril. Prvega je treščil pod brado s tako silo, da je nekaj časa frčal po zraku in potem treščil vznak na asfalt kot kos hloda. Nobe- vna znaka življenja ni kazal. Druga je zadel v rame, vendar jo je »heroj« ucvrl s prizorišča dogajanja, kar so ga nesle noge. Morali so poklicati rešilca.

Plantan pa je imel tudi zelo svetle in srečne trenutke v svojem življenju. Najbolj srecen je bil, ko se je s sinom Milošem po kosilu odpravil za Savo. Z njim se je poleti igral v travi, mu trgal marjetice in kazal metuljčke. V Savo sta metala kamenje, brskala za črvi in jih natikala na trnek.

Včasih sploh nista namočila trnka v deročo Savo tam pri Hrušici. Samo gledala sta majhne in velike ribe. Včasih sta stala na Zvagnovem mostu in opazovala sončni zahod. Gledala sta veliko škrlatno sonce, kako je ugašalo za Petelinom; občudovala sta rdeče lise na nebu. In takrat je

imel Plantan navado reči:

»Vidiš Miloš, Miklavž piškote peče!«

»Piškote!« je radostno vzkliknil otrok. »Ati, domuul!«

Potem je Plantan prijel svojega sina za roke in odhlačala sta domov.

Ko sta se tako vračala od Zvagnovega mostu in od desnega brega Save proti Plavžu, sta večkrat pozvonila na njihovih vratih. Miloša sem navadno posadil na kavč, toda čez minuto, dve ga je bilo povsod dovolj: na foteljih, po parketu, na balkonu, po tepihu se je prevračal kot razčepan medvedek, da sem vedno pomembno pomežiknil Plantanu:

»Nemirni duh kot oče!«

»Eeee, kaj češ,« je ponosno dvignil glavo Plantan, »jabolko ne pade daleč od drevesa!«

Ob takšni priložnosti sem mu prav skrivnostno in nekoliko plaho pokazal kakšno svojo pesem.

»Ej, Tomaž, zbrisi tisti da, vrzi ven ki! Poezija tega ne trpi! Poezija je nekaj čistega!«

Ob kakšni posebni priložnosti sva si nalila čašo ljutomerčana. Miloš je veselo grizel politanke in piškote. Plantan je razpletal svoje misli: »Poezija je svet zase. Poezija mora biti čistega duha. Poezija je ritem, je melodija.«

In ko sem mu spet privlekel na bel dan kakšno od svojih pesmi, se je zamislil: »Hm, ideja ni slaba, sploh ne, ... ampak ujeti moraš ritem... veš, tudi nek notranji ritem je...!«

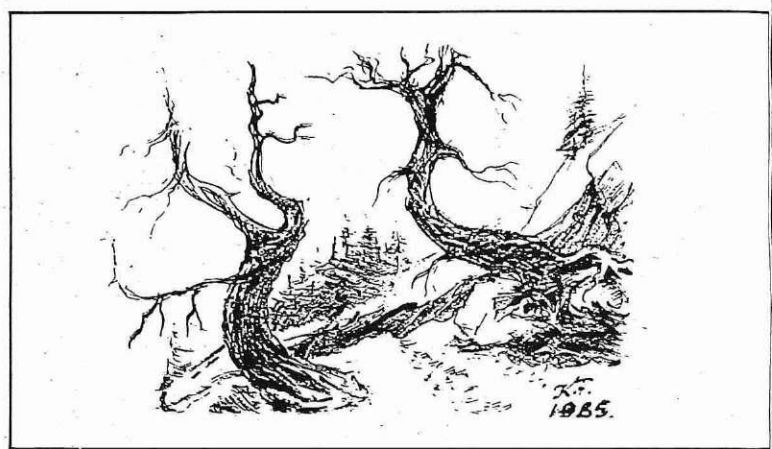
Včasih je v moji skromni garsonjeri nastala gluha tišina. Plantan je gledal nekam v vrh Mežakle, jaz nekam med drevesa, v zelenje. Iz sanjanosti naju je prebudil Miloš, ko je splezal Plantanu na kolena:

»Ati, domuul!«

je velel Miloš.

In sta šla domov.

(se nadaljuje)

Jože Vidic

11

Pekoče poletje leta 1942

S pogledom sem oplazil zdaj tega, zdaj onega. Le kaj bodo storili Petru Kalanu, sem razmišljal, ko sem zrl v skoraj slepega 79-letnega moža. Cunarjev Peter so mu rekli. Njihova (Cunarjeva) hiša visoko v hribu je že zdavnaj razpadla. Aretirali so ga pri kmetu Rezmanu, po domače Prodanu, kjer je živel. Može je le počasi hodil in si s palico iskal pot. Niti robca ni imel, da bi si obrisal nos.

V taborišče ali smrt? Pogledal sem kmeta Hariža. Z njim so bili v naši sobi trije njegovi sinovi, vsi še samski. Nisem mogel verjeti, da bi lahko hkrati postrelili očeta in tri sinove!

Andrej Krč, po domače Pestotnik, se ni ganil in nikogar pogledal. Skrbelo ga je za ženo, otroke, tudi sam je bil že v letih: 64 let star. Njegova kmetija je v hribu, pol ure hoda od ceste. Po 12 glav živine je redil in od 30 do 40 ovac. Pestotnik, poglaj, tvoja hiša že gori, je rekel gostilničar Mramor.

Skozi okno smo dobro videli Pestotnikovo domačijo, iz katere se je proti nebu zvijsal plamen. Toliko let dela bo uničeno v nekaj urah. Andreju se je zameglilo pred očmi, čelo je položil na biljardno mizo in se ni ganil vse do trenutka, ko so ga rablji prijeli pod pazduho in odpeljali na morišče.

Zunaj so Nemci 28 žena in otrok nagnali na tovornjake in odpeljali pol kilometra naprej proti Kranju, kjer so čakali do desete ure dopoldne, da so medtem pripeljali še naropano blago. Nato so jih odpeljali v Šentvid, od tam pa v Ratzberg v taborišče.

Ob eni popoldne je v sobo prihrumelo šest pijanih policistov in zgrabilo prvih šest. Vsak je svojega držal za rokav, v hrbet pa mu tiščal pištolo. Čez nekaj minut je v Polajnarjevem hlevu odjeknilo šest strelcev. Potem so prišli po drugih šest. Tri so odpeljali v župnijski hlev, tri, med njimi tudi mene, pa v vozno lopo ob Jurjevi gostilni. Leči smo morali na trebuh, čelo položiti na leseno žrd in roke skleniti na temenu. Poleg mene je

ležal gozdni delavec Jože Krč, Tomaškov. Dotikala sva se s komolci.

Čutil sem, kako se je pijana smrt majala nad menoj. Poskusil sem se rešiti z majhno zvijačo. Glavo sem obrnil malo vstran, roke pa sem pomaknil bolj v levo. Če bi držal čelo še naprej pravokotno na žrd in imel roke na temenu pravilno sklenjene na sredi, bi dobil strel prav v tilnik. Tako pa pijani policist ni opazil moje potegavščine in me je z razdalje od 30 do 50 cm ustrelil v sredino rok, pod katerimi pa ni bila sredina tilnika. Kroglja mi je prebila sredinec leve roke, oprasnila uho in sence ter ranila dlan. Po vratu in obrazu se mi je ulila kri. Ostal sem miren, ker Nemci niso smeli opaziti, da sem živ. Strelcov na žrtve v župnijskem hlevu nisem slišal. Čakal sem, da bodo odšli, nisem pa pomislil na to, da nas bodo požgali. To sem spoznal šele, ko so začeli v lopo vlačiti slamo, dračje ter na nas metati butare in polena. Lopo so polili z bencinom in od zunaj zažgali. Tedaj sem planil pokonci in v silovitem naletu iz lesene stene izbil dve deski ter skočil na vrtiček ob vodi. Pri tem sem se nabodel na žebelj. Le nekaj metrov naprej je bila škarp, pod katero je tekla Kokra. Z druge strani me je opazil policist, a sem ga za las prehitel. Skočil sem v reko v trenutku, ko je on sprožil rafal iz brzostrelke. Sledovi teh strelcev se še poznajo v škarp. Do vratu v vodi sem se skrival med vejčevjem jelš in se naslonjen na močno vejo upiral deroči reki, ki mi je spodnašala noge. Zdelo se mi je, da mi jih deroči vodni tok skuša odtrgati od telesa.

Z gorečih hiš in gospodarskih poslopj so mi koščki žerjavice padali na glavo in še bolj oteževali moj položaj. Premražen in oslabil sem se zvečer po odhodu policije komaj privlekel do Povšnarjevih. Tako sem ostal živ in sem pričel nemškega zločinca v Kokri. Dvajsetega julija je končalo življenjsko pot štirinajst vaščanov. Med njimi kmet Hariž in njegovi trije sinovi.

Petindvajsetega julija 1942 so v dolino Kokre pripeljali 11 talcev in jih postrelili na travniku med cesto in reko Kokro. Domačini, ki so jih morali zvečer pokopati, niso nikogar prepoznali. Njihova imena so bila neznanca vse do leta 1980, ko mi je po treh letih uspelo razvozlati »skrivnost« letaka, na katerem je zapisano 133 imen ustreljenih na petih krajih na Gorenjskem. Prvih enajst na tem letaku je bilo ustreljeno v Kokri, česar letak ne pove.

Posebna uganka je bil zame Jeseničan Stanislav Dovič, ki je na letaku zapisan pod zaporedno številko 11. Bil je izučen mehanik, galvanizer in samouk za elektrifikarska in zidarska dela.

Julija 1942 je Stanislav zbolel in odšel na zdravljenje v golniško bolnišnico, v takrat osrednjo bolnišnico na Gorenjskem, še posebej zato, ker je bil v tej bolnišnici njegov svak zdravnik. Že čez teden dni je na svojo željo zapustil bolniško posteljo in se napotil domov, kamor pa ni prišel. Domači na Jesenicah so od vsake zvedeli, da je že odšel iz bolnišnice. Ker ga ni bilo domov, se je njegova sestra odpeljala z vlakom v Križe, od tam pa je šla peš na Golnik. Pred železniško postajo Križe so potniki planili k oknu. Videli so grozljiv prizor. Le nekaj metrov od železniške proge je ležala skupina postreljenih mož in fantov. Po tem podatku vemo, da se je Stanislavova sestra peljala z vlakom 26. julija 1942 zjutraj, ker so tistega jutra tam pobili 21 talcev.

Leta 1975 je občinski odbor ZZB NOV Kranj izdal knjigo Pomniki narodnoosvobodilnega boja v občini Kranj. V tej knjigi je na podlagi izjav očitilcev zapisano, da je bil med enajstimi talci v Kokri eden v lepi novi sivi obleki in v pološčenih čevljih. Na roki je imel poročni prstan. Razen njega so bili vsi gladko ostrizeni, le on je imel lase. Poznalo se je, da ga niso pripeljali iz Begunj.

Ko sem to pokazal Dovičevim in ko smo skupno primerjali datum Stanislavovega odhoda z Golnika in ustrelitve talcev v Kokri, smo zanesljivo ugotovili, da so ga ustrelili v Kokri, zato je zapisan kot enajsti na letaku.

Nasilje vsepovsod

Desetega ali enajstega julija 1942 so na Golniku in v bližnjih Goričah ustrelili po pet talcev (skupaj deset). V obeh krajih iz istega razloga: partizani so tako v Goričah kot na Golniku obračunali s domačim izdajalcem. S Koprivnika so ustrelili 18-letnega Antona Bezniaka, Senekarjevega, kmečkega sina. Njegova brata sta bila takoj po zadušitvi vstaje v Bohinju decembra 1941 ustreljena pred Ažmanovo hišo na Nomenju in sta potem zgorela v Ažmanovi hiši.

S Koroške Bele je bil med ustreljenimi 32-letni Florijan Jenstrle, z Jesenic Franc Klinar, iz Gorij pa Jurij Krničar in Stanislav Pristov. Vendar nam ni znano, katerih pet so ustrelili na Golniku in katere v Goričah.

V ohranjeni begunjski knjigi zapornikov namreč ni podatkov, kje je bil kdo usmrčen, pač pa le dan smrti.

Množične aretacije Hruščanov so bile 17. julija 1942 in natanko čez deset dni so 45 fantov in mož postrelili na Belem polju, od tega 37 domačinov. Po odkritju, kje živi Druschke, in med sodno preiskavo proti temu zločincu so vsa sredstva poročanja veliko pisala o dogodkih na Hrušici, zato ga tu le omenjam. Naslednjega dne so policijske enote obkolile Ljubno in razen redkih izjem preiskale vse hiše ter odpeljale s seboj in razpršile po raznih taboriščih 11 družin. Moške so zaprli v begunjski zapor in jih čez deset dni ustrelili v bistrickem klancu. Od teh je bil najstarejši čevljarski mojster Jože Pogacnik, star 73 let (poleg njega so ustrelili njegovega sina Pavla, starega 37 let). Najmlajši talec, ustreljen pri Bistrici, je bil ključavničarski vajenec Slavko Krivic z Ljubnega, star 17 let.

Na torek, 21. julija 1942, so ob štirih zjutraj obkolili vasi Ribno in Koritno. Brez nevihtnih oblakov je začelo po hišah grmeti: »Aufmachen! Aufmachen! Alles heraus!« Vaščani so morali hitro iz postelj na dvorišče. Mudilo se je, zelo mudilo. Nemcem, kajpak. V hišah so ostali le policisti, ki so iskali skrite partizane, bunkerje in skrivališča hrane in drugega materiala. Vodniki policijskih psov so s psi tekali po hlevih, senikih in kozolcih. Tedaj je veliko družin moralo v izgnanstvo, več moških pa v zapor. Od tedaj aretiranih so čez sedem dni dva ustrelili v Bistrici pri Naklem.

Poletje 1942 je bilo doba najhujšega okupatorjevega nasilja ne le na Gorenjskem, temveč tudi na Štajerskem in v ljubljanski pokrajini. V enem samem dnevu, 22. julija 1942, so v celjskem Starem piskru (tako so ljudje pravili sodnim zaporom okrognega sodišča v Celju) ustrelili 100 obsojencev, med katerimi je bilo 16 žensk. Krst je bilo toliko, da so jih komaj spravili na tri tovornjake.

Skozi zapore Starega piskra je med vojno šlo 12.000 moških in 4.000 žensk (mnogo več kot skozi begunjske zapore). Do 13. maja 1942 je smrtno obsodbe na Štajerskem podpisoval gauleiter dr. Ueberreither, potem Rösener. Množična streljanja so se vrstila druga za drugim. 23. junija 1942 so v Starem piskru ustrelili 62 žrtev, 7. julija 37, 22. julija 100, 30. julija 70 in 15. avgusta 1942 95 žrtev.

(nadaljevanje v naslednji številki)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Inicijativni odbor za reorganizacijo upravnih organov in SIS materialne proizvodnje pri Skupščini občine Radovljica je na zadnji seji sicer obravnaval osnutek odloka o organizaciji in delovnem področju upravnih organov in omenjenih SIS, vendar ni sprejel nobenih obvezujočih sklepov, ker je še vedno dosti nasprotujočih mnenj. Poročilo o dosedanjih pripravah na novo organizacijo bodo dobili delegati na 11. ločenih sejah zborov občinske skupščine.

● Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Radovljica je na 17. seji 16. septembra razčlenjevalo rezultate gospodarjenja v občini za prvo polletje 1987, obravnavalo in sprejelo samoupravne akte s področja nagrajevanja funkcionarjev in delovnih skupnosti. Proučili so pritožbo Anite Draksler iz Kmetijske zadruge Bled in se opredelili za solidarnostno pomoč upoštevanim krajev in v Pomurju in na Gorjušah. Sprejeli so tudi stališča do posameznih točk dnevnega reda prihodnje seje zborov občinske skupščine.

● Na seji predsedstva OK ZRVS Radovljica 9. septembra so pohvalno ocenili letošnje izvajanje programa usposabljanja rezervnih vojaških starešin. Sprejeli so predlog komisije za usposabljanje pri OK ZRVS za izvedbo orientacijsko taktičnih pohodov po krajevnih organizacijah ZRVS v nedeljo, 13. in 20. septembra, ter program tekmovanja ekip ZRVS v streljanju z lahkim pehotnim orožjem, ki bo 27. septembra.

● Pod predsedstvom Janeza Arha se je sešla komisija partizanskih kurirjev pri občinskem odboru ZZZB NOV Radovljica. Člani komisije so se seznanili s poročilom o prodaji kurirske monografije in vodnika ter se dogovorili o izdaji albuma spominskih obeležij kurirjev na Gorenjskem. Prav tako so se dogovorili tudi o udeležbi na pohodu po poteh partizanskih kurirjev NOV, ki bo v Mojstrani.

● Kljub dežju sta odbor skupnosti borcev Jeseniško-bohinjskega odreda in Planinsko društvo Srednja vas v Bohinju v nedeljo, 9. septembra, uspešno organizirala tradicionalno peto srečanje borcev te enote v planinski koči na Uskovnici. Prišlo je okoli sto udeležencev, ki sta jim spregovorila nekdanji komandant Jeseniško-bohinjskega odreda Ivan Leban in predsednik PD Srednja vas Ivan Korošec.

● Večja skupina mladih vojaških starešin — podporočnikov, ki so končali šolanje na vojaški akademiji, je pred nasto-

pom službe v enotah JLA v Sloveniji obiskala Bled in Begunje ter center za obrambno usposabljanje v Poljčah, kjer so mlade oficirje seznanili z njegovim delom in vlogo pri krepitvi pripravnosti na SLO in DS.

● Okoli 30 tujih novinarjev, ki z Dunaja pokrivajo vzhodnoevropske in jugovzhodnoevropske države, je v začetku septembra obiskalo Bled. Ogledali so si turistične zanimivosti in se navduševali nad lepoto naših krajev, kar bo koristilo propagandi za naše kraje.

● Na 18. srečanju turističnih delavcev, se je 5. septembra na Bledu zbralo nad 600 udeležencev iz 46 turističnih društev. Ogledali so si blejski grad z muzejem in sodelovali na slovesnosti v Festivalni dvorani. Zvečer je ansambel bratov Avsenik v nabito polni športni dvorani pripravil zanje in za druge ljubitelje narodnozabavne glasbe celovečerni koncert. Na srečanju so podelili priznanja zaslužnim delavcem, organizacijam, KS in solam.

● Predsedstvo in koordinacijski odbor za splošne zadeve ter za razvoj kulture pri Kulturni skupnosti Radovljica sta na seji 9. septembra sprejela predlog valorizacije finančnega načrta za leto 1987, potrdila finančno poročilo za I. polletje 1987 in oblikovala stališča do nadaljnjega načina financiranja kulture glede na nove predpise, ki so vse prej kot ugodni. Predloge mora potrditi skupščina Kulturne skupnosti, ki bo zasedala v oktobru.

● Prihodki sredstev za dejavnost izvršnega sveta OS Radovljica iz občinskega proračuna so v I. polletju 1987 znašali 53.888.591 din, ali 87 % več kot lani. Odhodki pa so znašali 50.217.339 din, kar je za 132 % več, kot so znašali lani v enakem obdobju.

● V Elanu Begunje bodo v drugi polovici leta 1987 na novo zaposlili 14 delavcev pri izdelavi smuči, 6 pri izdelavi športnega orodja in pet delavcev pri plastiki. Zaposlitvi nameravajo tudi vse svoje štipendiste, predvsem za vzdrževanje ter v neposredni proizvodnji, ki bodo nadomestili odhajajoče (upokojene) delavce.

● Na Koprivniku v Bohinju so, kot pred leti že na Gorjušah, zgradili nov gasilski dom, ki bo pod streho že konec septembra, čeprav so ga začeli graditi šele letošnjo pomlad. Denar za naložbo je prispevala Zavarovalna skupnost Triglav, SIS za požarno varnost Radovljica in vaščani, ki so opravili tudi nad 2.800 delovnih ur. V novem objektu bo razen prostorov za gasilce tudi dvorana in sobe za organe krajevnih skupnosti ter za kulturne prireditve.

● Turistična taksa je vedno bolj pomemben vir financiranja dejavnosti turističnih društev in krajevnih skupnosti v turističnih krajih. V prvem polletju 1987 so na Bledu zbrali iz turistične takse nad 23,6 milijona din, v Bohinju nad 6,8 milijona din, v Radovljici okoli 784 tisoč din, na Pokljuki nad 715 tisoč din, v Podvinu 224 tisoč din, v Zasipu blizu 19,5 tisoč din in v Gorjah nekaj manj kot 4,5 tisoč din. Vsote, zbrane iz teh virov, bodo v drugem polletju bistveno večje.

● Po lanskoletni grenki izkušnji z otekanjem olja v potok Rečica na Bledu, ki pa je bilo pravočasno preprečeno, se je to spet zgodilo pred dnevi v Lescah. V kanalizacijo in nato v Savo je iz obrata Žito — TOZD Triglav — Gorenjka izteklo skoraj osem tisoč litrov kurilnega olja. Preizkava je pokazala, da so krivi delavci, ki so brez prave dokumentacije montirali cisterno za olje in dela niso opravili dovolj strokovno.

● INDOK center pri občinski skupščini Radovljica je v začetku septembra izdal Obzornik št. 5 v nakladi 1.550 izvodov z delegatskim gradivom za 11. sejo vseh treh zborov občinske skupščine. Objavljeno je tudi vabilo sekretarke OS vsem organom in skupnostim, DPO in upravnim organom za posredovanje predlogov programa dela zborov občinske skupščine za leto 1988.

● Po enoletnem premoru so se 5. septembra na Lancovem ponovno srečali nekdanji in sedanji mladinski aktivisti pri OK ZSMS Radovljica. V prijetnem okolju so si v lastni režiji pripravili piknik in izmenjali delovne izkušnje. Srečanja bodo odselej vsako leto.

● Na 18. festivalu domače glasbe v Ptujju je med 30 nastopajočimi narodnozabavnimi ansambli ansambel Gorenjci iz Radovljice osvojil odlično tretje mesto in nagrado strokovne žirije.

● Moštvo BK Radovljica je 5. septembra gostovalo v Ljubljani in v predzadnjem kolu medrepubliške lige — sever premagalo BK Slavijo z 10 : 8. Skupaj z BK Šiška so na prvem mestu prvenstvene lestvice z enakim številom osvojenih točk. Če bodo premagali Šiškarje v zadnjem kolu, se bodo uvrstili v prvo zvezno balinarsko ligo, kar bi bil največji uspeh kakega gorenjskega balinarskega moštva doslej.

● Ob dvestoletnici župnije v Begunjah, ki slovi po izjemnih umetniških poslikavah cerkve sv. Urha, je bila v nedeljo, 6. septembra, popoldne slovesnost, ki jo je vodil nadškof in metropolit dr. Šuštar s številno duhovščino. Na jubilejno slovesnost so povabili tudi predstavnike skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine Radovljica.

Prostorska stiska in finančne težave otroškega varstva

V vzgojnovarstvenih organizacijah občine Radovljica je letos zajeto 1.100 ali 39,5 % vseh predšolskih otrok in še 100 otrok v pripravi na osnovno šolo (bivši mali šoli). Vzgojnovarstveno dejavnost izvajajo v desetih vrtcih. Hvalevredna pa je odločitev delavcev Iskre Otoče, ki so zagotovili prostor za enajsti vrtec v novem stanovanjskem bloku na Posavcu, kjer je vpisanih 25 otrok.

Žal prostora za vrtce do 1. septembra niso uspeli dokončno urediti in opremiti, zato otroke s Posavca vozijo z avtobusom v Kropo, kjer je na voljo še dovolj prostora. Iskrin vrtec na Posavcu bo lahko začel z rednim delom najkasneje 1. novembra. Po zadnjih podatkih se je v šolskem letu 1987/88 vpisalo v vrtce na novo 414 otrok, sprejeli so jih lahko le 363. Najbolj manjka prostora v večjih vrtcih na Bledu, v Begunjah, Lescah, v Bohinjski Bistrici in v Radovljici. Vse zmogljivosti pa še niso zasedene v manjših vrtcih.

Poleg redne vzgojnovarstvene dejavnosti in priprave na osnovno šolo Vzgojnovarstvena organizacija organizira v 17 oddelkih tudi vzgojno dejavnost za vse ostale otroke, predvsem ure pravljic. Priprave na osnovno šolo bodo letos organizirali za okoli sto otrok v vrtcih: Ljubno, Bled, Mošnje, Ovsje, Radovljica in Lesce. Dogovarjajo se tudi z begunjskim vrtcem, vendar mora po nor-

mativih obiskovati priprave najmanj 12 otrok.

Razen prostorske stiske v večjih krajih občine, vzgojnovarstvene organizacije tarejo tudi finančne težave, ki so posledica nenehnih podražitev hrane in materialnih izdatkov. To pomeni tudi višja cena oskrbnine. V radovljiški občini plačajo največji delež — 55 % od ekonomske cene starši otrok, katerih osebni dohodek na člana družine je najvišji. Ostali del oskrbnine krije skupnost otroškega varstva, kar zvišuje subvencije skupnosti otroškega varstva. Kako pa je s financiranjem družbenih dejavnosti (skupno porabo), kamor sodi otroško varstvo, pa tako ne kaže izgubljati besed. Dejstvo je, da že nerazumno naraščanje cen in zaskrbljujoča inflacija vse prej kot ugodno vplivajo na izvajanje vzgojnovarstvenih programov, še posebno pa na zadovoljevanje materialnih potreb te, vsekakor pomembne dejavnosti.

JR

MARJANOVI STABILIZACIJSKI UKREPI

Tovariš Marjan Klančnik, delavec iz TOZD Ploščati program, nam je dal ob koncu poletja naslednjo izjavo:

»Jaz in moj najzvestejši prijatelj Bari sva se odločila, da pasje dni preživita kar v domačem okolju, kajti stabilizacija že trka na sleher na vrata. Pogled iz mojega zornega kota na triglavski pogorje mi daje enkratno zadoščenje.

Ce kedaj v srcu boš čutil bolečino, ne oziraj se nazaj, le v gore se podaj, da pluća zaužila se svežega bodo zraka, da kri po žilah hitreje pretakala se bo, da jutri lepši dan nam bo.»

Tako optimistično izjavlja sodelavec Klančnik, v katerem sem ter tja, kljub nepornemu triizmenskemu delu na Custodis peči, spregovoril pesniška duša.

Priznanja in plakete turističnim delavcem jeseniške občine

Na 18. srečanju turističnih delavcev Gorenjske, ki je bilo v soboto, 5. septembra, na Bledu, so dolgoletnim uspešnim turističnim delavcem podelili priznanja in plakete. Priznanja so prejeli:

Franc Benet, Srečko Bracar, Ciril Čop, Jana Bergant, Vojko Baloh, Avgust Delavec, Leopold Ferjančič, Mojca Ferluga, Ema Ficko, Jože Horvat, Ivan Jeglič, Marija Jalen, Andrej Kolenc, Ivan Kopriva, Marija Kostanjšek, Kladivj Mlekuž, Alojz Mlinar, Simona Plahuta, Ivanka Purkart, Božo Resman, Ivan Simič, Jaka Smolej, Franciška Skumavc, Peter Sitar, Ivan Šanca, Anton Špendou, Jerca Tičar in Franc Žerjav.

Plakete so prejeli: Ludvik Avguštin, Branko Blenkuš, Metka Košir, Franc Makše, Lojzka Pikon, Vlado Petrič, Ivan Soklič, Franci Voga in Anton Židan.

Osem turističnih zapovedi

Veliko govorimo in pišemo o vsem, kar bi lahko vplivalo in pripomoglo k hitrejšemu razvoju turizma. Na seji turističnega društva Jesenice so menili, da predloži elaborati in knjige o tem prebivalstvu ne koristijo dosti, ker jih zaradi njihove dolžine berejo le tisti, ki se s to problematiko posebej ukvarjajo.

Za nas, »navadne« ljudi bi bilo vsekakor dovolj, če bi poznali ali vedeli za osem turističnih zapovedi:

— Potrebna je nenehna skrb za udobno prenočevanje v sobah, kjer so tudi sanitarije.

— Skrb za dobro prehrano.

— Zmerne cene (za nas naj bi veljalo, da so za vse storitve in blago cene vsaj za malenkost nižje kot pri naših sosedih).

— Gostoljubnost ter hitra in dobra postrežba.

— Čistoča, izgled in urejenost so sami po sebi umevni spremljevalci turizma, a za to moramo skrbeti prav vsi.

— Dobre ceste in prometne zveze so pogoj, brez katerega napredek ni mogoč.

— Poleg naravnih lepôt in pogojev je treba poskrbeti, da si bo ogle-

Odlikovanja za uspešno delo pri RK v Gorjah

Konec avgusta so Gorje praznovali svoj krajevni praznik. Na slovesni seji organov krajevnih skupnosti in krajevnih socialističnih zvez delovnega ljudstva v avli osnovne šole v Gorjah so podelili priznanja in diplome KS in SZDL. Tudi vodstvo Rdečega križa v Gorjah je šestim aktivistkam za dolgoletno, požrtvovalno in humano delo podelilo zlate in srebrne značke ter priznanja.

Ta priznanja so nameravali izročiti že lansko jesen, ko je ta humana organizacija slavila 40-letnico svojega plodnega poslanstva na področju Gorij. Ker pa je v lanskem avgustu umrl njen predsednik, Jože Kuralt st. so slavo preložili. Priznanja je ob krajevnem prazniku izročila sedanja predsednica organizacije RK v Gorjah, soproga pokojnega Jožeta Kuralta st., Nada Kuralt, ki je istočasno prevzela predsedniško delo po moževi smrti.

Jože Ambrožič

V RADOVLJICI BODO ORGANIZIRALI ŠTUDIJ NA VIŠJI UPRAVNI ŠOLI

Po dogovoru s predstavniki dekanata Višje upravne šole v Ljubljani bo Delavska univerza Radovljica v šolskem letu 1988/1989 organizirala študij ob delu za slušatelje prvega letnika višje upravne šole. V Radovljici bo zavoljo številnih prijav skoraj gotovo ustanovljen najmanj eden dislocirani oddelki VUŠ Ljubljana, verjetno pa tudi več oddelkov, s čimer bodo izpolnjeni pogoji matične šole, da mora biti vpisanih najmanj 60 kandidatov.

Študij ob delu bo trajal štiri leta. Predavanja, vaje in konzultacije bodo posredovane v zgoščenih oblikah in bodo znašale približno tretjino obsega rednega študija.

Delavska univerza je predvps objavila že pred letom, da bi omogočila vpis tudi kandidatom, ki nimajo formalnih pogojev, pa si jih utegnejo v tem času pridobiti. Če bo več kandidatov z nedokončano srednjo šolo nedružboslovne usmeritve, bodo zanje organizirali pripravljalni semester za diferencialne izpite, oziroma za sprejemni izpit iz slovenskega jezika in književnosti.

Študij na VUŠ oblikuje profile predvsem za potrebe javne uprave.

JR

Spominska svečanost na Vogarju

V soboto, 12. septembra, je bila pri spominskem obeležju na Vogarju slovesnost. Na Vogarju je bil 1944. leta sedež za zvezo Jeseniško-bohinjskega odreda. Vzdrževal je zvezo s partizanskimi enotami Gorenjske in Primorske ter glavnim štabom NOV in POS. Slovesnost je odprl France Gracar, predsednik aktiva vezistov NOV jeseniške občine.

Na Vogarju (foto: B. Blenkuš)

V svojem govoru je med drugim dejal, da so bile zveze glas in uho vodstev partizanskih enot. Na Vogarju je postavljen radiozveza ni do konca vojne nikoli odpovedala, čeprav je bilo treba iz Stare Fužine, kjer so jih polnili, nositi do 60 kg težke akumulatore po strmih in skalnatih poteh. »Za opravljeno delo in žrtve nočemo pohval,« je poudaril, »nočemo pa tudi omalovaževanja, ki ga zadnji čas nekateri izražajo v našem tisku.« Udeležence so pozdravili kapetan Milan Korbar, odgovorni za zvezo pri vojni pošti Kranj, Lojze Bavdek, predstavnik pokrovitelja — delovne organizacije PTT za Gorenjsko in Stane Križnar, predsednik občinskega odbora ZZB NOV Jesenice. Poleg aktivnih vezistov in njihovih svojcev sta se slovesnosti udeležila tudi Jakob Medja, predsednik Skupščine občine Jesenice in Ivan Leban, komandant Jeseniško-bohinjskega odreda. Lepo sončno vreme je pripomoglo, da je bilo srečanje tudi lep izlet v naravo. Udeleženci srečanja so se zahvalili VP Kranj in DO PTT Gorenjske, ki sta priskočili na pomoč in jih z džipom ter kombijem pripeljali iz Bohinjske Bistrice na Vogar. Mnogi pa so se zaradi enkratnega pogleda na bohinjsko jezero vračali v dolino kar peš.

Branko Blenkuš

»Jeklarski maraton 87«

Koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice organizira v soboto, 26. septembra, »jeklarski maraton 87«.

Start bo ob 15. uri nasproti poslovne stavbe Jeklarne 2 na Koroški Beli, cilj pa v športnem parku pod Mežaklo na Jesenicah. Proga je zelo razgibana poteka po ulicah Jesenic in po pobočju Mežakle. Dolga je 21.000 metrov, višinska razlika pa je 110 metrov.

Od starta do cilja bo organizirano spremstvo organov za notranje zadeve, na kritičnih točkah pa bodo pomagali tudi gasilci (prva pomoč in vzdrževanje radio zveze ter mladinci kot redarji). Organizirana bo tudi zdravniška ekipa za nudenje prve pomoči.

Zbor tekmovalcev bo v športnem parku pod Mežaklo — ob hokejski hali. Z zbornega mesta do starta je organiziran prevoz.

Tekmovalci bodo razporejeni v deset kategorij:

Moški — do 18 let, od 18 do 30 let, od 30 do 40 let, od 40 do 50 let in od 50 let dalje ter kategorizirani tekmovalci;

Ženske — do 18 let, od 18 do 35 let in od 35 let dalje ter kategorizirane tekmovalke.

Tekmovalci se lahko prijavijo na naslov:

Koordinacijski svet ZSMS Železarne Jesenice, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice, ☎ 064 81-231 ali 064 81-441, interna 32-68.

Startnino v višini 1.000 din tekmovalcu plača osebno ob prevzemu štartne številke. Zadnji rok za prijavo je na dan tekmovanja do 14. ure in 30 minut.

Zarja za delavce jeseniške občine

Kreditna prodaja bele tehnike

Prodaja bele tehnike bo v delavskem domu pri Jelenu od 14. do 19. septembra vsak dan od 10. do 13. ure ter od 14. do 18. ure.

«Živinorejski bal 87» v Završnici

Turistično društvo Žirovnica bo letos že šestič organiziralo »Živinorejski bal 87« v dolini Završnice pod Stolum.

V soboto, 19. septembra, bo ob 15. uri piknik ob jezeru, ogled okolice in Titove vasi.

Ob 18. uri bo promenadni koncert godbe na pihala Veriga Lesce in moškega okteta DPD Svoboda France Prešeren Breznica — Žirovnica.

Ob 20.30 bo prižiganje kresov na jezeru in ob njem, nato pa zabava s plesom.

V nedeljo, 20. septembra, bo prireditev »Živinorejski bal 87«. Ob 11. uri bo otvoritev razstave živine — konj in govedi. Pripravila in vodila jo bo pašna skupnost Žirovnica.

Ob 13. uri bo nastopila folklorna skupina Javornik — Koroška Bela. Zaplesali bodo razne jugoslovanske narodne in zabavne pleske.

Ob 14. uri se bo oglasil instrumentalni ansambel Gorenjci s pevci. Odmore bodo popestrili prikazi kmečkih opravil in podelitev priznanj in nagrad. Za rekreacijo bo organizirano kegljanje za jagnje in še kaj.

Ves čas prireditve bo potekal bogat srečolov. Glavni dobiček je potovanje v Benetke za dve osebi, prispevek potovalne agencije Generalturist — poslovalnica Bled.

Pokrovitelj prireditve je tovarna Sukno Zapuže, za kar se ji iskreno zahvaljujemo.

Za jedajo in pijačo je poskrbljeno. Vstopnina je za odrasle 500 din, za vojaše in otroke je vstop prost.

Z Jesenic bo vozil posebni avtobus. Ura odhoda bo objavljena naknadno.

Pridite in preživite z nami lepe jesenske ure v prečudoviti dolini pod Stolum.

Dohodek od prireditve je namenjen za gradnjo okrepčevalnice s sanitarijami in pitno vodo v Završnici.

Turistično društvo Žirovnica

V razstavnem salonu DOLIK na ogled gorenjska krajina

V petek, 18. septembra, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK Jesenice odprli že devetnajsto letošnjo razstavo, in sicer razstavo slik, ki so jih ustvarili udeleženci osme planinske slikarske kolonije VRATA '87, ki jo je organiziralo Planinsko društvo Dovje — Mojstrana. Krajši kulturni program ob otvoritvi bo izvajal pianist Primož Kerštanj.

V dneh od 25. do vključno 30. maja je v organizaciji Planinskega društva Dovje — Mojstrana potekala že osma planinska slikarska kolonija VRATA '87. Prvič so se slikarji zbrali v Aljaževem domu v Vratih leta 1980 in od takrat dalje se redno vsako leto srečajo v tej enkratni alpski dolini. Letos so se vabilu Planinskega društva Dovje — Mojstrana odzvali slikarji:

Janez Ambrožič, Danica dr. Bem Gala, Helca Krasnik, Leon Korporec, Metod Lavrini, Janez Ošaben, Jože Trpin, Tone Tomazin in Franc Vandot.

Razstava slik, ki so jih ustvarili udeleženci osme planinske slikarske kolonije VRATA '87, bo v razstavnem salonu DOLIK na ogled do vključno 30. septembra. Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Viktor Brun:

75 let jeseniškega nogometa

Letos mineva 75 let, odkar so na Jesenicah mladi zanesenjaki zapisali rojstno letnico nogometa.

Zal o tem nogometnem jubileju ni nobene publicitete in ne programa jubilejnih prireditev.

Pred 12 leti je v založbi ŠD Jesenice izšla knjiga 60 let nogometa pod Mežaklo, ki sem jo napisal in posvetil 25 nogometšem in nogometnim delavcem iz našega širšega območja, padlim v NOB ali kot žrtve fašističnega terorja. Iz te knjige povzemam nekaj odlomkov z namenom, da vsaj delno zapolnim vrzel.

Začetniki nogometa so bili dijaki

Da lahko pričnemo z opisom nogometnih začetkov na Jesenicah, se moramo zahvaliti dejstvu, da še živi eden od njegovih pobudnikov in organizatorjev Janez Černe s Prešernove ceste na Jesenicah. Zatorej sem se napotil k Janezu, da skupaj obudiva spomine na tiste dni. Naj povem, da jih ima moj sogovornik že nekaj čez 70 let, zdravje mu včasih nekoliko ponagaja, ko pa sva začela govoriti o nogometu, se je razživel, oči so se mu mladostno zasvetile, za njimi pa se je odpirala davna preteklost kratke, srečne in vesele mladosti.

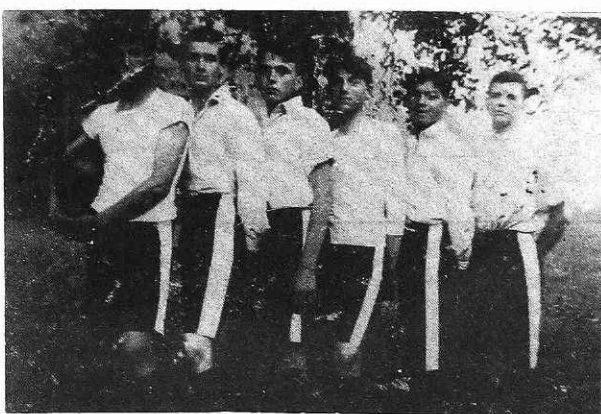
Janez se je ob moji zvedavosti nekoliko zamislil, nato pričel pripovedovati: »Nekaj nas, tedaj mladih Jesenčanov, je obiskovalo kranjsko gimnazijo. Naši tamkajšnji vrstniki so gojili nogomet že nekaj let; Jesenčani pa smo se vključili v njihove nogometne vrste.

Leta 1911 pa se nas je nekaj jeseniških dijakov odločilo, da tudi na Jesenicah ustanovimo nogometni klub.

Župan Čebulj se je izkazal

Pri teh naših načrtih pa smo naleteli tudi na vprašanje: kje dobiti primerno igrišče, opremo in drugo? S Tonetom Moričem sva zbrala korajžo in šla k takratnemu županu Čebulju. Povedala sva mu o naših načrtih in namerah; zaupala sva mu željo, da bi igrišče dobili na Žalah (prostoru, kjer danes stoji upravno poslopje Carinarnice). Župan je bil napreden mož in zaveden Slovenec, dal nama je koristne napotke. Žale so bile primeren travnik za malo nogometno igrišče, last gostilničarja in posestnika Lovra Baloha. Vzela sva pot pod noge in se zglasila pri njem. Ponudila sva mu skromno odškodnino za uporabo travnika, ki pa jo je Baloh razumevajoče odklonil. Še več, poskrbel je, da so travnik pokosili, mi pa smo pričeli s prvimi treningi.

Spriču majhne površine igrišča si nismo mogli privoščiti pravega angleškega nogometa. Zadovoljni smo bili z malim nogometom ali »zeksar-fusbalom« (1 — 2 — 3), kot smo ga takrat imenovali. Svojemu klubu pa so nadeli ime »Golice«.

Pionirji našega nogometa

Od leve: Pepe Švarc, Tone Morič, Janez Černe, Ivan Švarc, Gustl Pretnar in Franc Krivec

Opremo si je oskrbel vsak sam

Najprej smo postavili vrata (gole). Ustrezne drogeve in prečke smo hitro dobili. Pri nas smo imeli žago, pa zato ni bilo težav. Vsak je imel svojo opremo. Bili smo precej pisani. Nogometni čevlji ali »tretarji« so bili še precej redek pojav. Večina je imela visoke čevlje in celo gojzerje. Za prvo žogo smo sami prispevali potreben denar. Ko smo bili tako nared, smo pričeli z redno vadbo. Na enem od treningov smo trgovcu Sitarju, ki je imel prodajalno v neposredni soseščini »našega« igrišča, razbili izločeno okno. Precej zaskrbljeni smo mu dali zagotovilo, da bomo škodo povrnili. Bili pa smo prijetno presenečeni. Sitar se je za našo pripravljenost zahvalil in dejal, da bo novo izločeno okno že sam nadomestil. Priporočil pa nam je, da naj v prihodnje raje ciljamo med drogeve vrat. Ker so bile žale tik ob glavni cesti, na naših treningih ni manjkalo občudovalcev. Bili smo prava atrakcija. Ljudje so se na svojih opravkih ustavljali ob igrišču in gledali naše nogometne »veščine«. Med njimi so bile stare ženske, katerim smo bili »žogobrcarji« posebno »všeč«.

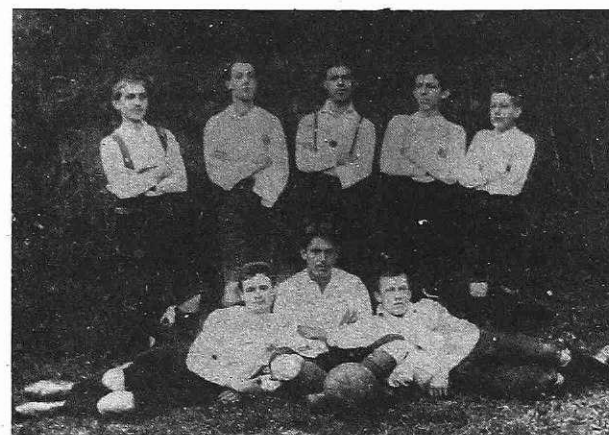
Tudi najmlajši so se vedno bolj zanimali za novi šport. Včasih smo jim dali žogo, da so preizkušali svoj nogometni talent. Za protiuslugo pa so nam ti nadobudneži prinesli celo naročje jabolk, ki so jih narabovali v sosednjem Rožmanovem sadovnjaku.

Veselica za nogometno opremo

Kmalu se je pokazalo, da bo za naš nogomet potreben tudi denar. Odločili smo se, da organiziramo veselico. To smo priredili v takratnem Sokolskem domu pri Ferjanu. Danes stoji na tem mestu avtomehanična delavnica Filipa Stegnarja. Veselica nam je dala denar, da smo kupili dve nogometni žogi in kompletno opremo za 6 igralcev. Nova nogometna oprema nas je še bolj združila in navdušila za »žogobrcarski« šport.

Savčani niso hoteli zaostajati

Ker so se naše vrste pri »Golici« kmalu pomnožile, se je nekaj igralcev z vzhodnega dela Jesenic odločilo, da formirajo svoje moštvo. To so bili Savčani (današnji okoliš Železarne) in nekaj Belanov (Koroška Bela). Tako smo dobili bližnje rivale. Med seboj smo prirejali tekme. V teh dvobojih pa smo bili kar precej enakih moči.

Moštvo Savčanov

V prvi vrsti od leve: Janez Rozman, France Mirtič in Peter Rozman. Stojijo (od leve): Janko Rozman, Rajnhard, Gustl Pretnar, France Klinar in Peter Prevc

Savčani so trenirali v Vrbju pod tovarno, kjer je bil na levem bregu Save primeren travnik, precej večji kot na naših Žalah. Medsebojna srečanja smo si lahko privoščili v šolskih počitnicah in v času, ko so bila igrišča pokošena in z njih spravljeno seno.

Že leta 1912 prva pomembnejša nogometna tekma

Naše nogometno znanje je po naši sodbi že kar precej napredovalo. Zato smo se začeli ozirati za primernimi nasprotniki. To so bili Dovžani, ki so pričeli z nogometom hkrati z nami. Janez Černe mi je svetoval, naj se obrnem na Toneta Potočnika z Belce ali njegovega brata ing. Franceta, ki živi nekje v Ljubljani, češ da bo bolj zanimivo, če še drugi kaj povedo o teh prvih korakih nogometa pod Karavanami. Janezov predlog sem sprejel, drugega mi ni preostalo. Ker je med pogovorom mimogred omenil srečanje s Tržčani, sem ga prosil, da o tem pove nekaj več, tudi kako podrobnost in zanimivost.

Nadaljevanje

URNIK VADBE
V DOMU STANETA BOKALA

--	--	--	--

Hokej na ledu

V soboto, 19. septembra, ob 18. uri:
Kranjska gora — Gorenjka : Crvena zvezda

V sredo, 23. septembra, ob 18. uri:
Jesenice : Makoteks Skopje

Pred novo hokejsko sezono

Z mesecem septembrom se začne nova hokejska sezona, ki bo za jeseniške hokejiste in vse ljubitelje te hitre in dinamične igre izredno zanimiva. Ker bosta v letošnji sezoni za Jesenice zaigrala tuja igralca in ker v klubu ne skrivajo svojih želja po osvojitvi 24. naslova državnih prvakov, se nam obeta, da bomo na Jesenicah gledali izredno zanimiv in kvaliteten hokej. Da pa bo uživanje ob gledanju tekem večje, za osvežitev spomina in lažje spremljanje igre, naštejmo nekatera pravila igre in dogovorjenega kriterija sojenja:

RAZMEJITEV PRISTOJNOSTI PREKINJANJA TEKME MED GLAVNIM SODNIKOM IN LINIJSKIMA SODNIKOMA

Linjski sodnik lahko prekine tekmo v primerih:

- ofsajda,
- dve liniji,
- visoke palice v nevtralni coni,
- ploščica izven igrišča,
- premaknjen gol,
- preveč igralcev na ledeni ploskvi,
- vržen predmet na ledeno ploskev s klopi za igralce,
- vržena palica na ledeno ploskev s klopi za igralce,
- glavnega sodnika pa obvesti o naslednjih prekrških: dve minuti na klopi, velika kazen in o vseh disciplinskih kaznih,

— linijski sodnika ne smeta dosojati nobenih kazni; to je dolžnost glavnega sodnika, ki pa ima tudi vso pravico dosojati dolžnosti linijskih sodnikov. Kot zanimivost naj povemo še, da so pravila igre za linijske sodnike natančno določena, za dosojanje kazni pa so v večini primerov pravila igre le navodila in pomoč za določanje kriterija sodniških odločitev.

OFSAJD

Pri dosojanju ofsajda je odločujoč položaj hokejistovih drsalk, kar pomeni, da igralec iz napada ne sme v nobenem primeru pred ploščico preiti modre črte. Edina izjema, kjer se ofsajda ne dosodi je, da igralec vzvratno pridrsava v napadalno tretjino pred ploščico, ki jo ima že pred črto.

OFSAJD NA RDEČI ČRTI (DVE LINIJI)

Ofsajd na rdeči črti se dosodi takrat, ko je ploščica podana iz obrambne tretjine soigralcu, ki je že z obema drsalkama preko rdeče črte. Ne dosodi pa se takrat, kadar pride v taki podaji do vmesnega dotika, oziroma odboja ploščice od nasprotnega igralca.

PREPOVEDANI DOLGI STREL

Če ploščico igralec poda pred rdečo srednjo črto tako, da preide gol črto, ne

da bi se je dotaknil kdorkoli od igralcev, razen v primeru:

- če se je pred obrambnim igralcem za gol linijo dotakne igralec mošva, ki napada,
- če gre ploščica skozi vratarjev prostor,
- če igralec moštva, ki se brani, pasivno drsa za ploščico,
- če se igralec ploščice noče dotakniti, pa je bila v dosegu njegove palice,
- če je moštvo, ki izvede prepovedani dolgi strel, številčno slabotnejše v trenutku, ko ploščica preide rdečo gol črto,
- če se tako podane ploščice med podajo dotakne katerikoli igralec.

ZADETKI

- a) Dosojeni zadetki:
- če celotna ploščica preide v gol preko gol linije,
 - če vratar vrže palico ali karkoli drugega med izvajanjem kazenskega strela,
 - če na igrišču ni vratarja, igralec pa je nepravilno oviran,
 - če na igrišču ni vratarja, igralca pa ovira oseba, ki ni na ledeni ploskvi,
 - če na igrišču ni vratarja, igralca pa ovira nepravilen igralec,
 - če je na ledeno ploskev vržen predmet, ko je vratar zamenjan z dodatnim igralcem,
 - če je vratar odstranjen, igralec pa oviran kjerkoli, če pred seboj nima nikogar.

- b) Sporni zadetki — priznani:
- če se ploščica odbije od napadalca v vrata (gol),
 - če je zadetek dosežen, ko je napadalec oviran v vratarjevem prostoru.

- c) Sporni zadetki — nepriznani:
- če se ploščica odbije od sodnika v vrata,
 - če je napadalec pred ploščico v vratarjevem prostoru,
 - če je na ledeni ploskvi preveč igralcev,
 - če je ploščica z nogo poslana v gol.

- d) Kazenski strel:
- če je zadnji dve minuti preveč igralcev na ledeni ploskvi,
 - če je v zadnjih dveh minutah namerno premaknjen gol ali premaknjen gol v nasprotnem napadu,
 - če je ploščica pokrita v vratarjevem prostoru ali pobrana iz njega,
 - če je napadalec prek srednje črte oviran od zadaj, pred njim pa ni nobene igralca razen vratarja,
 - če je igralec oviran ali vržena palica prek srednje črte,
 - če ovira nepravilni igralec (igralec preveč na igrišču) prek srednje — rdeče črte,
 - če je vržena palica proti ploščici, če gol ni dosežen.

(nadaljevanje in konec prihodnjiki)

SAVA COMMERCE A : JESENICE
41:80 (16:45)

Zorman, Halilagić 4, Trojar 2, Malkoč, Svetlin, Karlin, Rauh, Ališić 9, Hadimuratović 25, Sefić 23, Zrnić 16.
Kadetinje Jesenic so v Kranju brez težav premagale precej mlajše igralke druge kadetske ekipe Save.

JESENICE : ISKRA DELTA JEŽICA
47:69 (27:26)

Jesenice: Zorman, Halilagić 10, Ališić 6, Hadimuratović 11, Sefić 8, Trojar, Zrnić 12.

Jeseniske kadetinje so s svojo igro proti favorizirani ekipi iz Ljubljane prijetno presenetile.

Dokler so imele dovolj moči, so bile celo boljše, saj so vse do 28. minute vodile. Potem se je poškodovala Hadimuratovićeva, s petimi osebnimi napakami pa sta morali z igrišča Ališićeva in Sefičeva. To so gostje znale izkoristiti, saj se jim pionirke z Zrničevno niso mogle dolgo upirati.

KOŠARKARSKI TURNIR ČLANIC V ŠKOFJI LOKI

Košarkarski klub Odeja iz Škofje Loke je v fazi priprav na prvenstvo organiziral turnir članskih ekip, na katerem so sodelovale poleg domače še ekipe košarkarskih klubov Slovan, Cimos in Jesenice.

ODEJA : JESENICE 65:62 (26:26)

Tekma med ekipama Odeje in Jesenic je bila najbolj razburljiva in verjetno tudi najbolj kvalitetna. Jeseničanke so zaradi težave s prevozom na turnir pričele tekmo brez ogrevanja, kar se je poznalo v njihovi igri. Igralke Odeje so se letos uvrstile v 1. slovensko ligo, okrepljene z dvema igralkama drugoligaša Save pa bodo predstavljale nevarnega nasprotnika za vse ekipe, ko bodo igrale tekme doma. To sicer ne opravičuje poraza Jeseničank, ki očitno niso bile najboljše pripravljene in razpoložene za to tekmo. Imele so le dve obdobji dobre igre, ko so v zadnjih minutah obeh polčasov lovile prednost domače ekipe. Domača ekipa je na koncu zares srečno uspela zmagati z dvema metoma za tri točke, ko so imele Jeseničanke zmago že v svojih rokah, pa so jo zapravile z nekaj nepremišljenimi potezami v napadu in premalo odločno igro v obrambi.

Za Jesenice so igrale: Rozman 20, Deretić 8, Šmitran 12, Sefić, Bartelj 2, Lah 6, Stražišar 12, Hadimuratović, Ulčar, Zrnić 2.

Nogomet

V četrtek, 17. septembra, bo ob 17.30 mladinska pokalna tekma
JESENICE : TRIGLAV (Kranj).

MEDVODE : JESENICE 1 : 1 (1:0)

Strelec: Čatač

V tretjem kolu je moštvo Jesenic gostovalo v Medvodah. Domači igralci so po dveh kolih vodili in so upali na dve novi točki. Tekmo so Jeseničani začeli slabo, delovali so preplašeno in domačini so zlahka prihajali pred gol Tokića. Le nekaj minut po začetku tekme je Džamastagić hotel vrtniti žogo svojemu vratarju, ta pa je zapustil gol in žoga je končala v mreži Jesenic. Ta gol in slab začetek Jesenic je nekoliko uspal domačine in Jeseničani bi to lahko izkoristili že v prvem polčasu, ko se je Bakonič znašel sam pred vratarjem, vendar je slabo streljal. Drugi polčas so gostje začeli bolj odločno, kar se jim je kmalu poplačalo. Sredi drugega polčasa je Čatač lepo streljal z glavo in izenačil. Po tem голу so domačini začeli napadati, vendar je obramba Jesenic vse te napade odbila.

Nastopili so: Tokić, Marič, Zubanović, Sučur, M. Omanović, Džamastagić, Čatač (M. Bešić), Lamberger, Bakonič, N. Omanović, Pivač.

V nedeljo, 20. septembra, igra moštvo Jesenic v 4. kolu doma na igrišču v Podmežakli proti moštvu Jadran-Lama iz Dekanov. Tekma se bo pričela ob 16. uri. Vsi ljubitelji nogometa, vabljeni!

N.O.

PRVA ZMAGA

Na povabilo organizatorja sta se gorskega teka v Tarčentu udeležili štafeti iz Mojstrane. V lepem vremenu, primeren za teke, je med 35 štafetami zmagala mojstranska štafeta: Franci Teraž, Rado Pintar in Roman Kežar in tako prvič zmagala v mednarodni konkurenci. To je do sedaj največji uspeh štafete. Tečejo pa že tretje leto. Druga štafeta Mojstrane (Mirko Teraž, Tone Đuričič, Jasna Bratinič) je zasedla 13. mesto.

KOŠARKA

JESENICE : CIMOS 83:68
(50:30)

Poraz z ekipo Odeje je imel kljub vsemu dobro stran. V tekmi za tretje mesto z ekipo KK Cimos so Jeseničanke preverile svojo taktiko v obrambi in napadu. Niso dovolile presenečenja in z odlično obrambo so v prvem polčasu povsem onemogočile hitro igro nasprotnic tako, da so si v drugem polčasu lahko privoščile nekoliko lagodnosti v obrambi, kar so igralke Cimos izkoristile in zmanjšale razliko.

Ta turnir je pokazal prve pozitivne rezultate novega pristopa do igre v napadu. Jeseničanke so imele v obeh tekmah uspešnost meta na koš nad 50 odstotki, kar naj bi jim ob dobri obrambi in manj izgubljenih žogah pri prehiti igri tudi v tej sezoni zagotavljalo dobro uvrstitev v ligo.

Jesenice: Rozman 8, Deretić 4, Šmitran 11, Sefić 2, Bartelj 4, Lah 18, Stražišar 19, Hadimuratović, Ulčar, Zrnić 17.

V tekmi za prvo mesto je ekipa Slovana brez težav premagala domačinke.

Mladinke

VRHNIKA : JESENICE 65:77 (33:38)

Zorman, Halilagić 2, Hadimuratović 16, Ališić 3, Eva Bešić, Sefić 32, Zrnić 24. Kadetska ekipa, ki si nabira izkušnje tudi v mladinski ligi, je v izredno razburljivi tekmi premagala vrstnice z Vrhnike. Po visokem vodstvu Jeseničank v prvih minutah so gostiteljice zaradi slabe igre gostij uspele do konca polčasa zmanjšati razliko.

V drugem polčasu so domače igralke s štirimi zaporednimi trojkami celo povedle s 47:44. To je očitno Jeseničanke postavilo na realna tla, s pametnejšo igro v obrambi so ponovno povedle, tako da niti pet osebnih napak Halilagičeve, Ališičeve in Sefičeve ter igra le s štirimi igralkami v zadnjih minutah ni moglo ogroziti zmage.

T.

Srečanje na Peči za mir in dobrososedsko sodelovanje

Lepo vreme, dobra reklama in sloves preteklih let, vsekakor pa želja po miru in dobrososedskem sodelovanju so v nedeljo, 13. septembra, privabili na tisoče udeležencev na tradicionalno srečanje na tromeji na Peči.

Na vseh treh straneh je vladalo dobro razpoloženje. Povsod so z ansambli zabavali udeležence, povsod je bilo po enakih cenah dovolj pijače in jedače. Manjkalo je le dobrih spominkov na to srečanje. Na italijanski strani so sicer prodajali majice z napisom tega srečanja, pri nas pa značke, klobučke in razglednice, katerih pa je na obeh prodajnih krajih zmanjkalo. Udeleženci so zelo spravevali po značkah tega srečanja. Značilen napis srečanja je bil: »V Italiji naj se odstrani atomsko orožje, v Avstriji naj se preneha izvažati orožje, v Jugoslaviji pa zapre jedrska elektrarna v Krškem.« Največ udeležencev je prišlo na jugoslovansko stran. Verjetno so jih pritegnili prijetni zvoki ansambla »Vitranc« iz Gornjesavske doline in dobre kranjske klobase.

Udeleženci s Koroške strani so se povzpeli na Peč s smučarsko sedežnico, ki je speljana nad Pokloštrom, z italijanske strani so se pripeljali in prišli po cesti iz Bele peči. Na naši strani pa je sedaj že dve leti dobro speljana gozdna cesta, ki je bila pred tem speljana samo do karavle »Edvard Kardelj«. Za varnost so skrbeli varnostniki postaje Kranjska gora in Jesenice.

In kaj naj zapišemo na koncu. Srečanje je vsekakor doseglo svoj mirni namen. Ne samo to! Za vse tri strani je to velika turistična propaganda. Med udeleženci niso bili samo prebivalci okoliških dolin, pač pa mnogi tudi iz Linza, Rima in celo iz Kanade. In vsak je dejal, da bo še prišel na Peč in če bo le mogoče tudi v našo dolino.

Branko Blenkuš

Srečanje na tromeji (foto: B. Blenkuš)

Nogomet

Turnir treh meja

Tradicionalni nogometni turnir treh meja je bil letos v Beljaku v Avstriji. Kot na vseh prejšnjih so tudi letos sodelovale ekipe iz Trbiža, Bele peči iz Italije, moštvi Kellag iz Beljaka in z Jesenic.

Po treh zaporednih zmagah Jesenic so tokrat domačini naredili vse, da bi to serijo prekinili. Tako je bila tekma med Kellagom in Jesenicami prekinjena v 68. minuti, kot razlog pa so navedli slabe vremenske pogoje, čeprav je dež le rosil, igrišče pa je bilo trdo in brez vode, ki bi zaustavljala žogo. Tekmo so Jeseničani začeli dobro, si ustvarili nekaj lepih priložnosti in z golom Razborška tudi povedli. Po doseženem zadetku pa je moštvo zaigralo slabše in polčas se je končal neodločeno 1 : 1. Začetek drugega polčasa je zopet pripadel Jesenicam, ki so svojo premoč kronali z golom Dučanoviča. Le nekaj minut za tem je obramba naredila dve hudi napaki in domačini so povedli z 3 : 2, na kar je sodnik odpiskal konec srečanja. Protesti Jeseničanov niso zalegli in tako je moštvo Jesenic igralo za tretje mesto proti Trbižu in zmagalo s 3 : 2. Strelec na tej tekmi sta bila: Pivač dvakrat in Tokić iz enajstmetrovke.

Da je bilo prvo mesto že vnaprej določeno, potrjuje tudi dejstvo, da je v finalni tekmi moštvo Bele peči v 60. minuti za-

pustilo igrišče zaradi pristranskega sojenja.

JESENICE : KELLAG 2 : 3 (1:1); prekinjeno v 68. min.

JESENICE : TRBIŽ 3 : 2 (1:1).

Tako je bil vrstni red naslednji: 1. Kellag Beljak, 2. Bela peč, 3. Jesenice, 4. Trbiž.

Naslednje srečanje je prihodnje leto v Trbižu v Italiji.

Prvenstvo OČL — ZAHOD

JESENICE : SVOBODA (LJUBLJANA)
0 : 1 (0:0)

V prvem kolu je moštvo Jesenic gostilo moštvo Svobode iz Ljubljane. Čeprav so Jeseničani imeli večji del tekme terensko premoč in so si ustvarili nekaj lepih priložnosti, je zmagalo moštvo Svobode. Gostje so imeli eno samo priložnost in to so tudi izkoristili. Naj omenimo, da je Lamberger dvakrat zadel vratnico, slabi sodnik pa bi lahko dvakrat dosodil enajstmetrovko v korist Jesenic, ko so gostje podrli Čataka.

JESENICE : NAKLO 2 : 0 (0:0)
Strelec: Čatač, Lamberger

V drugem kolu so Jeseničani zopet igrali doma, in sicer z moštvom Nakla. Tekma je bila precej ostrina in včasih celo groba. V tem so prednjačili gostje, ki so na vsak način hoteli osvojiti vsaj točko. Taka igra je domače igralce nekoliko zbegala, tako da so igrali slabše, kot znajo. Ko je že kazalo, da se bo tekma končala brez zadetkov, je Čatač po lepi podaji Pivača zadel vrata. Le nekaj minut za tem je Lamberger dosegel drugi gol iz prostega strela.

OBVESTILO

Šahovska sekcija KUD Svoboda Javornik-Koroška Bela obvešča vse, ki radi igranje šah, da pričnemo z rednim igranjem šaha 20. septembra ob 9. uri. Šah bomo igrali vsak četrtek od 17. do 20. ure ter vsako nedeljo od 9. do 12. ure. Igrali ga bomo v avli delavskega doma na Javorniku. Vabimo tudi učence osnovne šole na Koroški Beli!